

KULTURA U POKRETU

KULTURA

2 0 0 7 - 2 0 1 3

KULTURA U POKRETU

KULTURA

2 0 0 7 - 2 0 1 3

Kazalo

RIJEČ MINISTRA	4
KULTURA U POKRETU	6
O PROGRAMU	8
PRIMJERI PROJEKATA	
PROJEKTI VIŠEGODIŠNJE SURADNJE	13
BLACK/NORTH SEAS	14
PRIJEVOD MODERNE I SUVREMENE EUROPSKE UMJETNOSTI - EUMCAT	15
RAZMJENA KULTURNIH DJELATNIKA I PRODUCENATA	16
PROJEKTI KRATKOROČNE SURADNJE	17
KARNEVAL - KRALJ EUROPE	18
ZEMLJA LJUDSKIH PRAVA	19
EUROPSKA KULTURA KROZ AGRIKULTURNI KRAJOBRAZ	20
UMJETNOST UVIJEK IMA POSLJEDICE	21
DANCE EXPLORATIONS BEYOND FRONT@	22
NOVA GLAZBA	23
PRVI EUROPSKI NATJEČAJ PLAKATA ZA MLADE	24
PODUZETNIČKI GRADOVI EUROPE I NJIHOVE ZAJEDNICE	25
EUROPSKO GLAZBENO LJETO: FESTIVAL KOJI POVEZUJE	
EUROPSKE POVIJESNE SPOMENIKE	26

BAŠTINA BEZ GRANICA	27
UNDERGROUND CITY XXI - EUROPSKA INTERDISCIPLINARNA INTERNET PLATFORMA	28
W-EST_WHERE	29
EUROPSKA MENTORSKA I KAZALIŠNA INICIJATIVA	30
UMJETNOST I ZNANOST U IZVEDBENIM UMJETNOSTIMA	31
UMJETNOST URBANE INTERVENCIJE	32
FESTIVAL "SEDAM SUNCA SEDAM MJESECA"	33
CIRKUSKI TALENTI EUROPE	34
PROJEKTI SURADNJE S TREĆIM ZEMLJAMA	35
TRI EUROPSKE DJEČJE KNJIGE U INDIJI - JEDNA INDIJSKA DJEČJA KNJIGA U EUROPI	36
LUTKARSKA NOMADSKA AKADEMIJA	37
KNJIŽEVNI PRIJEVODI	39
POTPORA ORGANIZACIJAMA AKTIVNIMA U PODRUČJU KULTURE NA EUROPSKOJ RAZINI (GODINA 2009.)	43
JEDNOGODIŠNJA OPERATIVNA POTPORA (2009.)	44
OKVIRNO PARTNERSTVO (2009.-2011.)	48
FINANCIRANJE KULTURNIH DJELATNOSTI (mr.sc. TOMISLAV JELIĆ)	52

Riječ ministra

Republika Hrvatska je potpisivanjem i potvrđivanjem Memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske (u svibnju 2007.) postala punopravnom članicom programa Kultura 2007-2013. Ovim činom hrvatskom se kulturnom sektoru otvorila mogućnost ravnopravnog sudjelovanja u ambicioznim multidisciplinarnim projektima na europskoj razini. Naši su kulturni djelatnici sudjelovali u europskim projektima i prije, u statusu pridruženih projektnih partnera, no pristup programu Kultura 2007-2013 omogućio im je status ravnopravnog projektnog partnera u okviru istog. Iznimno sam zadovoljan da su već u prvim godinama punopravnog sudjelovanja u Programu hrvatski umjetnici i kulturni djelatnici dokazali kako se mogu ravnopravno s europskim kolegama uključivati u zahtjevne europske projekte. Uspješne projekte, koji promiču tri osnovna programska cilja - mobilnost kulturnih djelatnika, mobilnost kulturno-umjetničkih proizvoda i interkulturalni

dijalog – tijekom planiranja i kreiranja financijske konstrukcije te naposljetku dobivanja potpore Europske unije, najčešće očekuje “mukotržno traženje” sredstava koja im nedostaju kako bi zaključili financijsku konstrukciju. Ministarstvo kulture je odlučilo u prvim godinama provođenja Programa, uz iznos članarine koji se uplaćuje Europskoj komisiji, sufinancirati u određenom postotku projekte koje odobri Europska komisija.

Cilj je ovog izdanja, trećeg po redu, predstaviti projekte koji se odvijaju u okviru programa Kultura 2007-2013, a kojih su organizatori i suorganizatori hrvatski projektni partneri, te predstaviti financiranje kulturnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj i van okvira spomenutog Programa. Siguran sam da će biti zanimljivo štivo te da će potaknuti i druge na suradnju s europskim kolegama i buduća projektna partnerstva.

Kultura 2007-2013 u pokretu

Od osnivanja Odjela za kulturnu kontaktnu točku, krajem 2006. godine, dvije su brošure ugledale svjetlo dana. U prvom tiskanom izdanju naslova "Program Europske unije za kulturu", tiskanom 2007. godine predstavili smo "novi" program Kultura, jer je program Kultura 2000 krajem prosinca 2006. bio zaključen. Primjeri projekata predstavljeni u navedenoj brošuri bili su upravo projekti realizirani u okviru "starog" programa, u kojem su hrvatski projektni partneri mogli sudjelovati isključivo u statusu pridruženih projektnih partnera. Druga po redu brošura, tiskana 2008. godine u dvojezičnom obliku (hrvatski i engleski jezik) za cilj je imala predstaviti Programski vodič, jedinstveni dokument programa Kultura 2007-2013. Vodič je stupio na snagu danom objavljivanja na internetskoj stranici Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske komisije (u daljnjem tekstu "Izvršna agencija"), u izvorniku na engleskom jeziku. Kako je predviđeno da se Programski vodič s vremenom mijenja, a i s obzirom na plan rada Komisije i Vijeća za područje kulture, svaka nova verzija Programskog vodiča objavljuje se na internetskoj stranici Izvršne agencije, a time i na stranicama Ministarstva kulture/Odjela za kulturnu kontaktnu točku (www.min-kulture.hr/ccp). Programski vodič ima pravni status poziva za prijavu projektnih prijedloga na programske natječaje. Istodobno, njegova je prednost u tome što zamjenjuje dosadašnju praksu objavljivanja godišnjih poziva za prijavu projektnih prijedloga na programske natječaje, omogućujući korisnicima pristup informacijama o prilikama za financiranje kroz program Kultura do 2013. godine.

Brošura "Program Kultura 2007-2013: kultura u pokretu" posvećena je primjerima projekata koji su u tijeku, a kojih su organizatori i suorganizatori hrvatski projektni partneri. Neki od projekata, započeti krajem 2006. godine, koji se odvijaju u okviru natječajne kategorije "kratkoročne suradnje 1.2.1." bit će zaključeni krajem ove godine. Predstavljani su primjeri projekata, odnosno programska aktivnost 1., i to u kategorijama dugoročnih projekata suradnje, kratkoročnih, suradnje s trećim zemljama te književnih prijevoda. Također je predstavljena programska aktivnost 2., tj. potpora za organizacije aktivne u području kulture na europskoj razini, budući da su kulturni djelatnici u Hrvatskoj članovi nekih od navedenih organizacija. Odlučili smo se za rezultate 2009. godine, kao recentne, jer se natječaj raspisuje u dva oblika: jednogodišnje operativne potpore i/ili okvirnog partnerstva. Projekti su predstavljani kratkim tekstovima te fotografijama, osim onih koji će započeti u 2010. godini te će foto i AV materijali tada biti dostupni. Pozivamo Vas da pratite internetske stranice navedenih projekata.

U drugom dijelu brošure predstavljen je tekst mr.sc. Tomislava Jelića "Financiranje kulturnih djelatnosti", kao svojevrsni vodič kroz različite oblike financijskog poticanja kulturnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Ovom prigodom zahvaljujemo svim predstavnicima hrvatskih projektnih partnera (koji su navedeni u ovom izdanju) na suradnji u pripremi tekstova te na fotografijama koje su nam ustupili za tisak.

mr. **Anja Jelavić**
Načelnica Odjela za KKT

0 programu

Kultura 2007.- 2013.

je okvirni program Europske zajednice za razdoblje od 2007. do 2013. godine. Provedba programa započela je 1. siječnja 2007. godine, zamijenivši program Kultura 2000 (2000.-2006.). Za programsko razdoblje 2007.-2013., ukupni programski proračun iznosi 400 milijuna €. Na prijedlog Komisije, Programski odbor odobrava godišnji proračun za svaku programsku aktivnost; otprilike 77% ukupnog programskog proračuna namijenjeno je programskoj aktivnosti 1., 10% programskoj aktivnosti 2.; i oko 5% programskoj aktivnosti 3. Ostatak sredstava namijenjen je za opće, administrativne i tehničke troškove programa. Dodjela potpora uvjetovana je prihvaćanjem godišnjeg proračuna od strane nadležnog tijela za pojedine programske aktivnosti.

Cilj programa: unapređenje zajedničkog europskog kulturnog prostora, utemeljenog na zajedničkoj kulturnoj baštini, razvijanjem aktivnosti suradnje kulturnih djelatnika iz zemalja članica Programa, u cilju poticanja na stvaranje europskog državljanstva.

Prioriteti programa: promicanje transnacionalne mobilnosti kulturnih djelatnika; potpora transnacionalnoj mobilnosti kulturno-umjetničkih djela i proizvoda; promicanje međukulturnog dijaloga.

Zemlje članice programa: zemlje članice EU-a; zemlje Europskog gospodarskog prostora (EEA); zemlje kandidatkinje za članstvo u EU (Hrvatska, Turska i Makedonija); Srbija. U tijeku pripreme ove brošure potpisan je Memorandum o razumijevanju između EZ i Crne Gore te se njegova ratifikacija očekuje do kraja 2009. godine. Zemlje zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina) moći će sudjelovati u Programu ukoliko potpišu Memorandum o razumijevanju. Sve zemlje koje nisu navedene kao zemlje članice Programa nazivaju se Treće zemlje.

Tko provodi program?

Program je u nadležnosti Opće uprave za obrazovanje i kulturu Europske komisije – DG EAC. Opća uprava izravno provodi samo neke od programskih aktivnosti, dok je za provedbu većeg dijela programskih aktivnosti ovlaštena Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu – EACEA (Odluka Europske komisije od 26. travnja 2007). Zbog centralizirane provedbe programa, na nacionalnoj razini potrebno je osigurati informacije i pomoć svima koji su zainteresirani prijaviti svoj projekt na programske natječaje. Kulturne kontaktne točke zadužene su za promidžbu programa i omogućavanje pristupa informacijama o programu, kako bi se osigurala ciljana, učinkovita, šira diseminacija praktičnih informacija o njegovoj provedbi, programskim aktivnostima i mogućnostima programskog sufinanciranja. Kulturne kontaktne točke sufinancirane su od strane programa Kultura i matične zemlje članice programa.

Kome je program namijenjen?

Programom se osigurava potpora projektima, organizacijama, promotivnim aktivnostima i istraživanju u svim područjima kulture osim u audiovizualnom sektoru. Za audiovizualni sektor postoji poseban program MEDIA, kojega je Hrvatska također punopravna članica. Kulturni subjekti, uključujući kulturne industrije, mogu sudjelovati u Programu sve dok djeluju neprofitno. Korisnici Programa moraju biti pravna/e osoba/e (javna ustanova ili privatna organizacija s pravnim statusom) čija primarna aktivnost pripada području kulture (kulturni ili kreativni sektori), sa sjedištem u jednoj od zemalja članica Programa. Fizičke osobe ne udovoljavaju uvjetima za dobivanje potpore u sklopu programa Kultura 2007-2013!

Vrste projektnih partnerstava

Korisnici programske potpore mogu imati jedan od sljedećih statusa u sklopu projekta:

- Koordinator (vodeći projektni partner): korisnik potpore; iz zemlje članice programa; potpisnik Ugovora/Odluke o sufinanciranju
  - Suorganizator (projektni partner): potkorisnik potpore; iz zemlje članice programa; potpisnici Punomoći
  - Pridruženi partner: iz zemlje članice/nečlanice programa
- (Treće zemlje: sudjeluje u programskoj aktivnosti 1.3.)

Vrste programskih aktivnosti:

Potpora za kulturne projekte (programska aktivnost 1.)

Organizacije dobivaju potporu za projekte europske suradnje kako bi zajedno osmišljavale i provodile kulturno-umjetničke aktivnosti. Svrha ove programske aktivnosti je pomoći organizacijama poput kazališta, muzeja, profesionalnih udruga, istraživačkih centara, fakulteta, kulturnih institucija i tijela javnih vlasti iz zemalja članica programa ostvariti suradnju između različitih sektora, šireći na taj način međunarodni kulturni i umjetnički utjecaj.

Ova programska aktivnost podijeljena je u četiri potkategorije:

- Projekti višegodišnje suradnje (od 3 do 5 godina) natječajna kategorija 1.1.
- Projekti kratkoročne suradnje (do 24 mjeseca) natječajna kategorija 1.2.1.
- Projekti književnih prijevoda (do 24 mjeseca) natječajna kategorija 1.2.2.
- Projekti suradnje s Trećim zemljama (24 mjeseca) natječajna kategorija 1.3.

Potpora za organizacije aktivne u području kulture na europskoj razini (programska aktivnost 2.)

Neprofitne organizacije koje djeluju ili žele djelovati u području kulture na europskoj razini kroz ovu potporu ostvaruju financijska sredstva za troškove poslovanja. Ova programska aktivnost namijenjena je organizacijama koje promiču duh zajedništva kulturnih veza s istinskom europskom dimenzijom.

Četiri kategorije organizacija udovoljavaju natječajnim kriterijima:

- Veleposlanici - orkestri, zborovi, kazališne i plesne skupine
- Mreže za posredovanje
- Festivali (osim filmskih festivala!)
- Strukture podrške za Kulturnu strategiju

PROJEKTI VIŠEGODIŠNJE SURADNJE

Ova natječajna kategorija nastoji proširiti višegodišnje transnacionalne kulturne veze između najmanje šest kulturnih organizacija iz barem šest zemalja članica programa u razdoblju od tri do pet godina. Godišnja potpora koju je moguće ostvariti iznosi od 200.000 do 500.000 € (EUR). Potpora EU iznosi do 50% ukupnih dozvoljenih troškova projekta. Sufinanciranjem se nastoji pomoći organizacijama da ostvare ili prošire geografski utjecaj projekta te da se postigne njegova održivost i po završetku razdoblja u kojem je projekt bio sufinanciran.

TRAJANJE PROJEKTA

2007.-2010.

ORGANIZATOR

Intercult, SE

SUORGANIZATORI

Treaty of Utrecht International
Cultural Program, NL
Tromsø kommune, NO
Københavns Internationale Teater (KIT), DK
Hotel Pro Forma, DK
BADco., HR
Sfumato Theatre-Laboratory, Sofia, BG
Arts Council England - East Midlands, UK

BLACK/NORTH SEAS

Black/North SEAS je kontinuirana kulturna platforma koja povezuje umjetnike, javne djelatnike i stručnjake iz dvije vrlo različite europske regije - crnomorske i sjevernomorske. SEAS gradi snažna partnerstva između umjetnika i organizacija diljem Europe kako bi objedinila njihove resurse i razvila seriju suvremenih interkulturalnih umjetničkih projekata uokvirenenih tematskim okupljanjima. U samom srcu projekta leži stvaranje zajednice umjetnika, producenata, sponzora, partnera i publike koji zajedno sudjeluju u umjetničkom procesu reflektirajući političke, ekološke i socijalne uvjete lučkih gradova i obalnih odredišta na obalama dva europska mora. Produkcije umjetničkih djela inspiriranih vezom između "prirode" i "kulture", između "grada" i "mora" rezultat su multilateralne i transnacionalne koprodukcije koja uključuje sudionike iz zemalja Europske unije i susjednih zemalja. Radovi su interdisciplinarni; uključuju ples, kazalište, vizualne umjetnosti, glazbu i nove medije. U razdoblju koprodukcije od 2007. do 2008. producirano je najmanje devet različitih djela, a ista će biti predstavljena u nekonvencionalnim prostorima (skladištima, postindustrijskim zonama i javnim prostorima) i angažirat će građane, gradske službenike i umjetnike. Cilj je izgradnja dugotrajnih kulturnih mostova između dvije udaljene regije te će tako doprinijeti razvoju europskog kulturnog identita uz bok postojećih lokalnih i nacionalnih identiteta.

www.seas.se

PRIJEVOD MODERNE I SUVREMENE EUROPSKE UMJETNOSTI

Glavni cilj projekta Prijevod moderne i suvremene europske umjetnosti / EUMCAT (European Modern and Contemporary Art Translation) jest ujedinjenje muzeja u procesu obrazovanja i upoznavanja sa sadržajem muzejskih zbirki suvremene umjetnosti onih dijelova društva kojima je posjet muzejima i galerijama tradicionalno otežan ili onemogućen. Upravo će za tu vrstu nepriviligirane publike muzeji osigurati i posebne programe u svojim lokalnim zajednicama kako bi ih upoznali i zainteresirali za suvremenu umjetnost i problematiku koju ona pokreće. Umreženost europskih muzeja putem jedinstvene internetske adrese uvećat će njihovu dostupnost i približiti ih publici koja nema mogućnost putovati i posjetiti važne europske muzeje. Projekt je višezjezičan (5 europskih jezika). On-line sudjelovanje je u prvom stupnju besplatno za sve korisnike. Osim na internetu planiraju se i radionice te tiskane publikacije te će projekt pored virtualnog prostora zaživjeti i u europskim bibliotekama. Muzeji će tijekom provođenja projekta surađivati s nizom suradnika i umjetničkih obrazovnih institucija. U 2008. održani su seminari u Londonu i u Münchenu, a tijekom 2009. u Pragu i Varšavi. Na seminarima je razvijana struktura prvog on-line tečaja na kojem će vrhunska djela suvremene umjetnosti iz pojedinih zbirki spomenutih muzeja biti obrađena kroz pet tematskih cjelina.

TRAJANJE PROJEKTA

2007.-2010.

ORGANIZATOR

Tate Gallery, London, UK

SUORGANIZATORI

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, HR
Centar za suvremenu umjetnost,
Varšava, PL
Nacionalna galerija (Zbirka
moderne i suvremene umjetnosti), Prag, CZ
Irski muzej moderne
umjetnosti (IMMA), Dublin, IE
Muzej suvremene umjetnosti
Serralves, Porto, PT
The City Literary Institute (City Lit),
London, UK

www.msu.hr

TRAJANJE PROJEKTA

2008. - 2011.

ORGANIZATOR

Kulturno izobrazevalno društvo KIBLA
(KID KIBLA), Maribor, SI

SUORGANIZATORI

Muzej-Museo Lapidarium,
Novigrad-Cittanova, HR
Media in Motion, Berlin, DE
Egon March Institut, Ljubljana, SI
MoKS - Kunsti ja Sotsiaalpraktika
Keskus, Mooste, EE
CIANT, Prag, CZ
Istituto Politecnico de Tomar, PT
MAA - Taidekoulu, Helsinki, FI
Apartment Project, Istanbul, TR
Rahmenwerk - Transforming
Freedom, Beč, AT

RAZMJENA KULTURNIH DJELATNIKA I PRODUCENATA

X-OP (Exchange of Art Operators and Producers) je postepeno rastuća mreža umjetnika, istraživača, kulturnih operatera, producenata i kulturnih institucija s ciljem utemeljenja suradnje svih kulturnih sektora i europske platforme za umjetničko stvaranje. Središnji koncepti projekta su: Spacing - mapping; Sourcing - collecting; Setting - producing; Siding - presenting i Stating - releasing. U projektu sudjeluju različiti profili kulturnih stvaratelja, od praktičara do teoretičara, svi na svoj način oblikujući svoje profesionalne vještine. Kao rezultat se pojavljuje kompleksan postupak stvaranja umjetničkog djela, koji uključuje sve aspekte pristupa i moguće ga je pokazati bilo gdje. Upravo ta mogućnost transformacije s obzirom na okolinu jest esencijalna: na svakom novom mjestu uzima u obzir kontekst i zadane uvjete. Mobilnost uključuje i ruralna područja, gdje je smještena većina centara za radionice i rezidencijalne boravke, kao i urbane centre u kojima su koncentrirane kulturne ustanove. Komunikacija se odvija na dvije razine: u virtualnom i u fizičkom prostoru. Projektni partneri teže uspostavljanju infrastrukturne i informacijske mreže za potporu, uz pomoć informacijske tehnologije, digitalne kulture i umjetničkog stvaranja u širokom aspektu; od kreacije i prezentacije do istraživanja i edukacije.

Aktivnosti: radionice, javne reprezentacije, izložbe, produkcije, performansi, skupovi, rezidencijalni boravci i objavljivanje publikacija (tiskanih i elektroničkih) vezanih uz projekt.

www.x-op.eu

PROJEKTI KRATKOROČNE SURADNJE

Ova natječajna kategorija obuhvaća interdisciplinarnne kulturne projekte u trajanju do dvije godine, u kojima sudjeluju najmanje tri kulturne organizacije iz barem triju zemalja članica Programa. Natječaj je posebno namijenjen onim aktivnostima koje ispituju načine dugogodišnje suradnje. Moguće je ostvariti potporu u visini od 50.000 do 200.000 € godišnje, tj. najviše 50% ukupnih dozvoljenih troškova projekta.

TRAJANJE PROJEKTA

2007.-2009.

ORGANIZATOR

Museo degli Usi e Costumi della Gente
Trentina, San Michele all'Adige, IT

SUORGANIZATORI

Etnografski Muzej, Zagreb, HR
Ethnographic Institute and Museum -
Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, BG
Musée des Civilisations de la
Méditerranée, Marseille, FR
Nacionalna Ustanova Muzej na
Makedonija, Skopje, MK
Arts Council England - East Midlands, UK

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Museo della Vita e delle Tradizioni Popolari
Sardegna, Istituto Superiore Regionale
Etnografico ISRE, Nuoro, IT
Museo Etnografico dell'Alta
Murgia, Altamura (Bari), IT
Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, SI

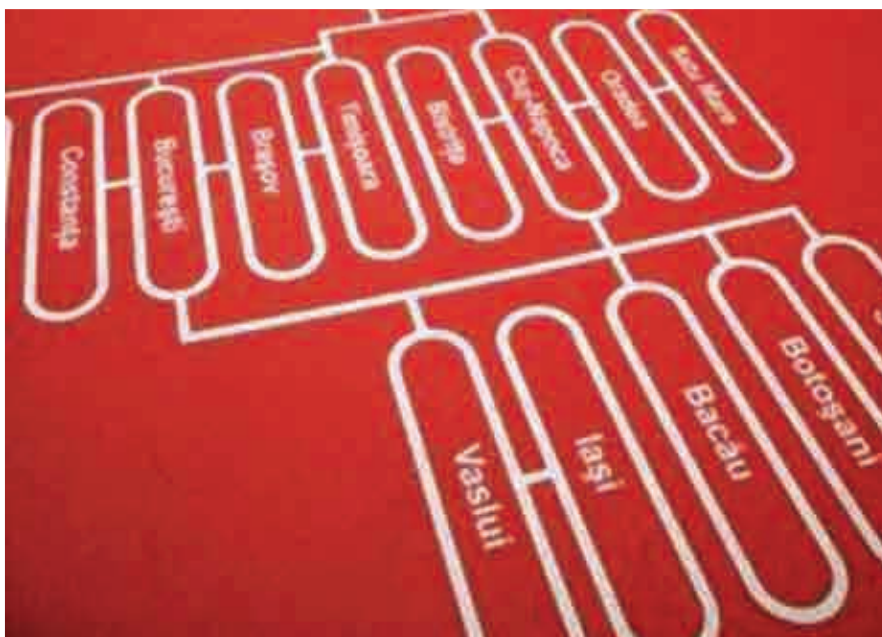
www.carnivalkingofeurope.it

KARNEVAL - KRALJ EUROPE

"In many parts of Europe dancing or leaping high in the air are approved homoeopathic modes of making the crops grow high".

Sir James Frazer; The Golden Bough. A Study in Magic and Religion, London, 1922 (1976)

Putniku koji krajem zime prolazi put od Balkanskog poluotoka preko srednje Europe, Alpa i Italije do Iberskog poluotoka, vidljivo je mnoštvo začudno sličnih ritualnih obreda koji simboliziraju buđenje prirode i početak poljodjelskih radova. U tim se ritualima, nazvanim "karnevali", ponavljaju neke karakteristične situacije i likovi: imitiranje svadbenih običaja, zvončari, likovi sa visokim koničnim kapama, obredno oranje, pojava medvjeda i lova na medvjeda, suđenje i osuda na smrt središnjeg lika - Karnevala. Još uvijek nema sintetičkog objašnjenja etnologa i povjesničara kulture o raširenosti ovih pojava po cijelom kontinentu. Ipak, sve raspoložive činjenice ukazuju na to da su ovi rituali bliski jezgri europske kulture u agrarnom okruženju. U tom se ograničenom simboličkom smislu "Karneval" može smatrati jednim od najstarijih "kraljeva Europe", u kojem se europski kulturni identitet ogledava kao u ogledalu i prepoznaje. Projekt ima za cilj prikupiti relevantne dokaze za navedene činjenice služeći se mrežom europskih etnografskih muzeja, terenskim istraživanjima i realizacijom dokumentarnog filma „Karneval kralj Europe“. Potom slijedi putujuća izložba, međunarodna tematska konferencija, tisak knjige te kontinuirani seminari. Projekt svim svojim aktivnostima teži osvjetliti i javnosti podastrijeti važne sličnosti vidljive u različitim aspektima karnevala i obreda plodnosti u različitim europskim kulturama.

ZEMLJA LJUDSKIH PRAVA

Projektom Land of Human Rights za cilj je imao proučiti status ljudskih prava u Europi iz perspektive vizualnih umjetnosti, umjetničkim praksama upozoriti na činjenicu da se u našoj neposrednoj okolini ljudska prava često krše te osvijestiti specifične probleme i mogućnosti djelovanja s obzirom na lokalni kontekst pojedinih zemalja sudionica, kao i šire regije Srednje i Jugoistočne Europe. Galerija Miroslav Kraljević je u okviru projekta ostvarila programe: O stanju nacije: projekt hrvatske umjetnice Andreje Kulunčić koji se bavio temom Drugosti u lokalnom kontekstu. U istraživanju je sudjelovala radna skupina sačinjena od psihologa, filozofa, antropologa i sociologa, a u projekt su se uključili i predstavnici medija te Kinezi, Romi i homoseksualne osobe. 366 rituala oslobađanja: projekt hrvatskog umjetnika Igora Grubića sastojao se kontinuiranog izvođenja performansa tijekom 2008. godine, koji su fotografski bilježeni te izloženi na istoimenoj izložbi propitujući ulogu umjetnika kao kritičnog, aktivnog subjekta u društvu. Be a happy worker - work-to-rule!: međunarodna grupna izložba održana u lipnju 2008. godine u Galeriji Miroslav Kraljević, propitivanje pojma rada u suvremenom društvu, problema radničkih prava i njihove povrede, rodne podjele rada, imigracije, radničkih prava u tranzicijskim zemljama itd. Samostalna izložba Omera Fasta predstavila je video rad Velika poruka u kojem se autor bavi složenim pitanjima odnosa Zapadne Europe spram svoje kolonijalne prošlosti, imigracije, kolektivne krivnje, rasizma.

TRAJANJE PROJEKTA

2007.- 2009.

ORGANIZATOR

<rotor> Verein für
zeitgenössische
Kunst, Graz, AT

SUORGANIZATORI

UJEP, Usti nad Labem, CZ
riesa efau, Dresden, DE
Trafó, Budapest, HU
Društvo ŠKUC, Ljubljana, SI
KUD-INA / Galerija Miroslav
Kraljević, Zagreb, HR

www.landofhumanrights.eu

TRAJANJE PROJEKTA

2007.-2009.

ORGANIZATOR

University of Cambridge, UK

SUORGANIZATORI

Dubrovačko - neretvanska županija, HR

Landesregierung, Niederösterreich, AT

Rey Juan Carlos University, ES

Politecnica di Milano, IT

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI:

Swiss Federal Research Institute WSL, CH

Dortmund University of Tehnology, DE

Tallin University, EE

Bureau for Landscape 6 Services, FR

Szent István University, HU

Sapienza University of Rome, CITERA, IT

University of Utrecht, NL

Research Institute for Agricultural Economics
and Rural Development, RO

Institute of Landscape Ecology, SK

English Heritage, UK

www.eucalandproject.eu

EUROPSKA KULTURA KROZ AGRIKULTURNI KRAJOBRAZ

Projekt EucalLand bavi se europskim agrikulturnim krajobrazom, promičući svijest o tome da je agrikulturni krajobraz dio zajedničke kulturne baštine, sa svim vrijednostima i značenjem koje takav krajobraz ima za današnju Europu. Cilj projekta je opisati povijesni razvoj takvog krajobraza, uspostavljajući zajedničke baze podataka; klasificirati agrikulturne krajobraze u Europi u okviru Europske konvencije o krajobrazu (ELC) i Konvencije o svjetskoj baštini (WHC); razviti kulturološki i održiv pristup razvoju agrikulturnog krajobraza; informirati znanstvenike, planere, tvorce politika, i europske građane o vrijednosti ovog segmenta kulturno-prirodne baštine. Sve navedene aktivnosti rezultirale su rječnikom zajedničke terminologije o agrikulturnom krajobrazu, zajedničkim metodama opisa, povijesnim pregledom razvoja, detaljnom klasifikacijom, doprinosom politici zaštite baštine u segmentu agrikulturnog krajobraza te preporukama za zajedničko planiranje budućeg razvoja u smislu održivog upravljanja agrikulturnim krajobrazom. Popratne aktivnosti uključuju putujuću izložbu, web stranicu, radne sastanke i završnu konferenciju na kojoj će se predstaviti rezultati projekta.

UMJETNOST UVIJEK IMA POSLJEDICE

Projekt "Umjetnost uvijek ima posljedice" osmišljen je kao dugoročna suradnička platforma projektnih partnera iz područja djelatnosti koje uključuju institucionalnu i izvaninstitucionalnu kulturu. Partneri će tijekom dvije godine trajanja projekta organizirati seriju izložbi, publikacija, javnih tribina i istraživanja, sa ciljem stvaranja i širokog distribuiranja novog znanja o paradigmatiskim primjerima društveno angažirane umjetničke prakse i dizajna u Istočnoj Europi, te o njihovom odnosu sa širim europskim kontekstom u prošlosti i danas. Produkcijom novih radova, organizacijom izložbi, izdavanjem publikacija, organiziranjem javnih tribina i predavanjima program će se nadovezivati na nasljeđe modernističke i konceptualne umjetnosti u Hrvatskoj, Mađarskoj, Poljskoj i Srbiji te tako stvarati nove vitalne odnose između povijesnih i suvremenih praksi, kao i između umjetničkog stvaralaštva u Europi i šireg europskog konteksta.

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Što, kako i za koga/What,
How & for Whom (WHW), HR

SUORGANIZATORI

Tranzit Hungary
Közhasznú Egyesület, HU
Udruženje građana
„kuda.org“, Novi Sad, RS
Muzeum Sztuki w Łodzi, PL

www.artalways.org

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

FLOTA, Murska Sobota, SI

SUORGANIZATORI

Hrvatski institut za pokret i ples (HIPPI)/
Tjedan suvremenog plesa, Zagreb, HR
Pro Progressione, Budimpešta, HU
Dance Identity/DID, Pinkafeld, AT
OHO, Oberwart, AT

DANCE EXPLORATIONS BEYOND FRONT@

Dance Exploration Beyond Front@ potiče i podupire produkciju i prezentaciju suvremenog plesa za umjetnike i publiku u graničnim područjima sjeveroistočne Hrvatske, jugoistočne Austrije, sjeveroistočne Slovenije i zapadne Mađarske. Pet organizatora ujedinit će stručnost i iskustva s lokalnim i međunarodnim umjetnicima te publikom u svrhu stvaranja novih suradnji i kontakata u suvremenom plesu. Program se provodi kroz 5 glavnih akcija:

1. Izvedbe (Performances Beyond Front@): prezentacija visoko kvalitetnih izvedbi suvremenog plesa koreografa koji dolaze iz četiri zemlje sudionice projekta, na sljedećim festivalima: Front@ Festival of Contemporary Dance (Murska Sobota), Tjedan suvremenog plesa (Zagreb), Burgenländischen Tanzwochen (Oberwart).

2. Publika (Audience Beyond Front@): povećanje mobilnosti publike kroz posebno dizajnirane akcije koje će učiniti suvremeni ples dostupnim široj publici (besplatan prijevoz preko granice, prijevoz za publiku iz nerazvijenih krajeva)

3. Razgovori (Dialogue Beyond Front@): poticanje međukulturnih razmjena i dijaloga između umjetnika i publike. Generiranje dijaloga i interesa o rubnim pitanjima suvremenog plesa kroz formalne i neformalne javne rasprave.

4. Istraživanje (Dance Communication Lab): razvijanje novih suradnji među profesionalnim plesačima i umjetnicima, čiji se rad prepliće na području plesa (arhitekti, dizajneri, likovni umjetnici, glazbenici...), stvarajući niz večeri suvremenog plesa i improvizacije.

5. Stvaranje /kreacija (Creation Beyond Front@): razvijanje i poticanje umjetničke produkcije i nastup mladih umjetnika između država sudionica.

www.flota.si/network/network.html

NOVA GLAZBA

RE: NEW MUSIC projekt je kojim se nastoji približiti skladatelje nove glazbe i ansamble za novu glazbu publici diljem Europe. To je jedinstvena suradnja 12 partnera i 22 vrhunska ansambla iz 11 zemalja, zasnovana na strastvenoj želji da se raznolik i zanimljiv repertoar nove glazbe proširi Europom. Ansambli će odabrati 8 djela iz vlastitog repertoara, djela živućih skladatelja iz svoje zemlje kako bi se objedinila opsežna europska kolekcija iz koje će ansambli birati djela za izvedbu. Svaki ansambl će u dvije godine, koliko formalno traje projekt, izvesti 4 djela tako da će ansambli ukupno izvesti 88 novih djela. Time će se stvoriti platforma za izvedbe, radionice i skladateljske rezidencije s najboljim repertoarom nove glazbe i vrhunskim europskim ansamblima. Projekt će putem internet stranice ustanoviti i stalnu mrežu među europskim skladateljima, ansamblima, muzičkim informativnim centrima, društvima skladatelja i udruženjima za autorska prava u jedinstvenoj partnerskoj strukturi te na taj način omogućiti protok informacija, ideja, znanja, spoznaja o repertoaru i događanjima u ukupnoj kulturnoj raznolikosti svakog od partnera.

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Klangforum Wien, AT; Ensemble Reconcil, AT; Champ d' Action, BE; Spectra Ensemble, BE; Ensemble Musiques Nouvelles, BE; Quatour Danel, BE; Athelas Sinfonietta Copenhagen, DK; Esbjerg Ensemble, DK; Uusinta, FI; The Chamber Orchestra of Lapland, FI; Ensemble Court-Circuit, FR; TM+, FR; Cantus Ansambl, HR; Cikada, NO; Oslo sinfonietta, NO; Kwartludium Plus, PL; Orkiestra Musyki Nowej, PL; Melos-Ethos Ensemble, SK; Kammearensamblen, SE; Gagego, SE; London Sinfonietta, UK; Hebrides Ensemble, UK

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Danish Composers' Society,
Copenhagen, DK

SUORGANIZATORI

Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb, HR
Finnish Society of Composers, Helsinki, FI
Muziekcentrum van de Vlaamse Gemenschap
VZW, Bruxelles, BE
Music Information Center Austria, Wien, AT
Hudobné Centrum, Bratislava, SL
Norsk Komponistenforening, Oslo, NO
Związek kompozytorów polskich-polskie
centrum informacji muzycznej, Varšawa, PL
Performing Rights Society
Foundation - PRSF, London, UK
Sociétés des Auteurs, Compositeurs et
Éditeurs de Musique, Paris, FR
Society of Swedish Composers, Stockholm, SE
Wallonie-Bruxelles Musiques, Bruxelles, BE

www.renewmusic.org

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Fundacija Brumen, SI

SUORGANIZATORI

Univerza v Ljubljani, SI

University of Art and Design, Helsinki, FI

Academy Minerva School of Fine Art &

Design, NL

Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet,

Studij dizajna, HR

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, PL

PRVI EUROPSKI NATJEČAJ PLAKATA ZA MLADE

Projekt za cilj ima pozicioniranje plakata kao metode promidžbe pozitivnih društvenih promjena, odnosno vizualnog izričaja vezanog uz europske i globalne političke agende. Važnost se pridaje mogućnostima studija, rada i izlaganja radova mladih umjetnika specijaliziranih u dizajniranju plakata, koja će ujedno potaknuti europsku i međunarodnu razmjenu kroz sektorsku i kulturnu suradnju te potaknuti na raspravu o ključnim socijalnim i društvenim izazovima današnjice. Od 11. do 16. svibnja 2009. u Ljubljani je održan međunarodni Festival plakata LJUBLJANA '09, na temu klimatskih promjena, realiziran u okviru ovog projekta, a program festivala je sadržavao: natjecanje mladih dizajnera do 35 godina; radionice studenata partnerskih akademija; izložbu značajnih dizajnerskih imena u domeni plakata. Održan je okrugli stol na temu klimatskih promjena i gostujuća izložba poljskih umjetnika.

www.brumen.org

PODUZETNIČKI GRADOVI EUROPE I NJIHOVE ZAJEDNICE

Sedam europskih muzeja i kulturnih organizacija okupljeno je oko projekta u kojem se istražuju mogućnosti doprinosa malog i srednjeg poduzetništva rastućem europskom građanstvu. Projekt se fokusira na ekonomske i društvene okolnosti s kojima su se susretali poduzetnici koji su nedavno započeli posao, a mnogi od njih su imigranti. Projekt uključuje njihov odnos s kupcima, koji vrlo često imaju sličnu imigrantsku prošlost. Interkulturalni dijalog različitih imigrantskih ljudskih priča, koji se događa na mjestu koje je novo i jednima i drugima, čini vrlo važnu polaznu točku projekta. Vlade često potiču razvoj svojih ekonomija poboljšavanjem uvjeta za razvoj poduzetništva u kombinaciji s revitalizacijom gradskih četvrti. Umjetnost, kultura i kreativnost prepoznati su kao važni elementi društvene i ekonomske kohezije u postindustrijskim gradovima. Oba ova trenda nude zanimljive mogućnosti muzejima. Vrlo je važan kontinuiran rad i istraživanje poduzetnika i njihovih kupaca u pojedinim sredinama, koji se prezentira na lokalnim izložbama. Na radnim sastancima i putem interaktivne platforme na internetu muzejski stručnjaci, poduzetnici i ostali sudionici projekta izmjenjuju informacije i stvaraju nove mreže. Četrnaest mladih muzejskih stručnjaka uključuju se u program razmjene s kolegama iz inozemstva. U projektu se koriste specifične muzejske metode: sveobuhvatni i inovativni načini privlačenja nove publike u muzeje, umjetnost i kreativnost kao pokretači inovacija i obrazovanja te interdisciplinarno prikupljanje suvremene materijalne i nematerijalne baštine.

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Amsterdam Historical Museum (AHM), NL

SUORGANIZATORI

Museum of European Cultures (MEC), Berlin, DE
 Volos Municipal Centre for Historical research and documentation (AHM), Volos, GR
 Etnografski muzej Zagreb, Zagreb, HR
 Institut de Formation Sociale (IFS), LU
 History Museum of Barcelona (MUHBA), Barcelona, ES
 National Museums Liverpool (NML), Liverpool, UK

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Imagine Identity and Culture (ImagineIC), Amsterdam, NL
 Neighbourhood Museum, Berlin, DE
 Centre de Documentation sur les Migrations; Humaines (CDMH), Dudenlange, NL
 Talin City Museum, Talin, EE

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Ustanova Imago Sloveniae, Ljubljana, SI

SUORGANIZATORI

Hrvatsko narodno kazalište Split, HR

Česká kultura, Roudnice nad Labem, CZ

Verbo essere - associazione culturale per le
arti contemporanee, Bergamo, IT

EUROPSKO GLAZBENO LJETO: FESTIVAL KOJI POVEZUJE EUROPSKE POVIJESNE SPOMENIKE

Projekt omogućava predstavljanje više od 100 glazbenika iz 4 zemlje europskoj publici. Bit će izvedeno preko 120 glazbenih djela iz europske glazbene tradicije u okviru programa glazbenih festivala, s naglaskom na klasičnu glazbu. Izbor djela za pojedini festival uzima u obzir vrstu festivala, tj. njegovo programsko usmjerenje. Izvedbe će direktno pratiti 50 000 ljudi u publici i indirektno oko 250 000 televizijskih gledatelja. Projekt također omogućava zajedničke produkcije s tridesetak glazbenika. Dodatna vrijednost jest promoviranje europske arhitektonske baštine kroz festivalske izvedbe, jer se svi koncerti održavaju u vrijednim povijesnim prostorima.

www.hnk-split.hr

BAŠTINA BEZ GRANICA

Sveobuhvatni cilj ovog projekta je redefiniranje kulturnih vrijednosti povezanih sa nepokretnom kulturnom baštinom te promoviranje međukulturnog razumijevanja i suživota različitih kulturnih identiteta, promocija interkulturnog dijaloga razmjenom znanja, jačanje transnacionalne mobilnosti i širenje informacija o očuvanju nepokretne kulturne baštine unutar regije Jugoistočne Europe uključujući Albaniju, Hrvatsku, Kosovo, Mađarsku i Rumunjsku.

Predviđene aktivnosti unutar projekta: priprema „situacijskog izvješća“ za pojedinu zemlju kako bi se definiralo što čini kulturnu baštinu; promidžba nepokretne kulturne baštine i njenog doprinosa kulturnom razvoju društava partnerskih zemalja; zajednička „uputstva“ koja će biti pripremljena na osnovi provedenog istraživanja i koja će omogućiti svakoj državi identifikaciju kulturnih i socijalnih problema povezanih s baštinom u opasnosti; obučavanje u konzervatorskim vještinama direktno na obnovi dvorca Banffy u Transilvaniji, u kojoj sudjeluju studenti i stručnjaci iz partnerskih zemalja; osnivanje „Ambulanti za baštinu“ koje će pružati informacije i savjete vlasnicima u obnovi i zaštiti nepokretne kulturne baštine; stvaranje mreže mobilnih stručnjaka u regiji; omogućavanje međunarodne suradnje te razmjene znanja i stručnih vještina; širenje informacija kroz razvoj tematske internetske stranice, tiskanje brošure, izvješća i uputstava; održavanje međunarodnih konferencija u Dubrovniku i Pečuhu na kojima će se predstaviti rezultati projekta.

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Transylvania Trust Foundation, RO

SUORGANIZATORI

Cultural Heritage without Borders, SE

Butrint Foundation, UK

KOH The National Office for

historic Monuments, HU

Udruga za očuvanje

Dubrovnika, HR

www.see-heritageatrisk.eu

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2011.

ORGANIZATOR

Labin Art Express, HR

SUORGANIZATORI

LIBAT, FR

NOMAD Theatre, AT

Prague College, CZ

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Vienna Institute for Archeological
Science (VIAS), AT

Platforma 9.81, HR; Institut za rudarstvo,
geotehnologijo in okolje (IRGO), SI

www.undergroundcityxxi.com

UNDERGROUND CITY XXI - EUROPSKA INTERDISCIPLINARNA INTERNET PLATFORMA

UNDERGROUND CITY XXI naziv je europske interdisciplinarne platforme za izgradnju specifične kulturno-umjetničke i društvene zajednice, kroz stvaranje i razvoj virtualnog 3D multi-korisničkog prostora (virtualni Podzemni grad) raspoloživog na Internetu a koji se temelji na stvarnim dimenzijama, položaju, okolišu i prostorima bivšeg rudnika ugljena u Labinu, jednog od najvećih tehnoloških dostignuća u rudarenju na početku dvadesetog stoljeća. Rudnik je danas spomenik kulture. Cilj je promicanje i zaštita njegovog povijesnog, industrijskog i arhitektonskog nasljeđa, koje je sastavni dio povijesne i kulturne baštine Hrvatske, bivše Jugoslavije, Italije, Austrije, Njemačke i Francuske. Osnovna ideja jest transformacija bivšeg rudnika u avangardni kulturno-umjetnički projekt - virtualni Podzemni grad XXI s istoimenom interdisciplinarnom zajednicom, kao „živuće“ umjetničko djelo u neprestanoj izgradnji. Projekt će kroz niz specifičnih radionica i laboratorija međusobno povezivati umjetnike, arhitekte, dizajnere i kulturne djelatnike s urbanistima, ekonomistima, arheolozima, filozofima, sociolozima, informatičkim i drugim znanstvenicima, u svrhu poticanja umjetničkih i arhitektonskih eksperimenata na području virtualnih okoliša i virtualnih zajednica, kao i simuliranja urbanih, gospodarskih, komunikacijskih, psiho-fizičkih, ekoloških, društvenih i drugih aspekata života pod zemljom. Krajnji cilj je stvaranje optimalnog virtualnog modela za izgradnju i funkcioniranje prvog stvarnog podzemnog grada u svijetu. U zadnjoj će fazi projekt postati i društvena mreža, koja će korisnicima omogućiti da kao 'građani' sudjeluju u svakodnevnom životu, upravljanju i razvoju virtualnog podzemnog grada i njegove zajednice ili da ga kao 'turisti' posjećuju te u realnom vremenu konzumiraju njegove sadržaje - muzeje, galerije, kazališta i druge programe.

W-EST_WHERE

Projekt W-EST_WHERE usmjeren je ka povezivanju zemalja jugoistočne Europe kao ishodište inspiracija koje potiču raznolikost, s dugoročnim ciljem razvoja plesne scene na tom području. Upravo ta mogućnost stvaranja novih struktura u kulturi omogućit će razmjenu i suradnju između plesača, koreografa i drugih sudionika iz zemalja projektnih partnera. Projekt omogućuje protok umjetnika jugoistočne Europe otvaranjem mogućnosti nastupa izvan domicilnih sredina; unutar regije i u zapadnoj Europi, čim se omogućava veća promocija suvremene plesne umjetnosti. Koreografi i plesači razmjenjuju iskustva i ideje kroz radionice i seminare; otvaraju se svojevrsni plesni laboratorij kao dodatna mogućnost istraživanja i transfera znanja; omogućuje se mladim umjetnicima da pokažu svoje uratke. W-EST_WHERE se odvija u području suvremenog plesa i interdisciplinarnosti, a ujedno propitkuje i referira se na tradiciju. Izravni korisnici projekta su umjetnici, kulturni profesionalci i publika. Neizravni korisnici su svi građani Europe, zahvaljujući intenzivnoj uporabi interneta u promociji i komunikaciji informacija o projektu. Osim stvaranja jedinstvene mreže europskih koreografa, namjera je projekta naglasiti pluralizam europskih kultura te susretima istih nastaviti nadogradnju europskog identiteta po principima "in varietate concordia".

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2011.

ORGANIZATOR

Hrvatski institut za pokret i ples, Zagreb, HR

SUORGANIZATORI

Cie Jasmina, Orleans, FR

Teatro Viriato, Viseu, PT

Trafo Kortars Mveszetek

Haza KHT, Budimpešta, HU

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Festival ZVRK, Sarajevo, BiH

Emmetrop, Bourges, FR

Regionalni kreativni atelje,

Jozef Nadj, Kanjiža, RS

Centre Chorégraphique

National d'Orléans, FR

Stanica, Beograd, RS

Lokomotiva, Skopje, MK

Association "Le 108", Orléans, FR

www.ciejasmina.net

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2010.

ORGANIZATOR

Spielmotor München Ev, DE

SUORGANIZATORI

Victoria/CAMPO, Gent, BE

Huis a/d Werf, Utrecht, NL

CAMP X, Kopenhagen, DK

Koproduktionshaus Wien – Brut , Beč, AT

Choreographisches Zentrum NRW, Essen, DE

FFT – Forum Freies Theater, Düsseldorf, DE

Teine Tants NGO, Tallin, EE

Studentski centar, Ured kulture, Zagreb, HR

EUROPSKA MENTORSKA I KAZALIŠNA INICIJATIVA

Ovaj je projekt pokrenut s ciljem jačanja komunikacijskog procesa između različitih generacija kazališnih umjetnika i različitih kazališnih stilova te otvaranja rasprave o promjenama i stalnostima u kazališnom svijetu. Projekt će se realizirati u obliku interdisciplinarnog mentorskog programa u kojemu će šest etabliranih i iskusnih redatelja preporučiti i mentorirati izvedbene projekte (kazališno djelo, performans ili kazališnu instalaciju) šestoro mladih i neafirmiranih umjetnika. U okviru projekta producirat će se ciklus novih projekata mladih umjetnika iz različitih zemalja i kulturnih pozadina te će oni biti predstavljeni na europskoj razini (na festivalima i drugim događanjima unutar projekta). Za mentoricu u projektu izabrana je i Nataša Rajković, hrvatska kazališna umjetnica. Projekt kojega mentorira, Žrtve zemljopisa, autorski je rad Mirana Kurspahića i Rone Žulj, a govori o pitanjima identiteta u Hrvatskoj te odnosima prema Europi. Europska mentorska i kazališna inicijativa potiče transnacionalnu mobilnost djelatnika u kulturnom sektoru i to putem redovitih sastanaka suorganizatora vezanima uz koordinaciju projekta, posjete mladim umjetnicima u njihovim zemljama te suradnju kroz radionice, diskusije te održavanje simpozija na kojemu će sudjelovati svi uključeni u projekt a usmjeren je: umjetnicima koji će steći iskustvo rada sa starijim i iskusnijim kolegama i dobiti priliku predstavljanja svojih umjetničkih vizija na međunarodnoj razini; stručnoj kulturnoj javnosti koja će dobiti dublji uvid u stvarna umjetnička kretanja kod mlade generacije stvaralaca; ostalim kulturnim djelatnicima; široj publici u različitim europskim zemljama koja će se upoznati s internacionalnim kulturnim strujanjima.

www.spielart.org

UMJETNOST I ZNANOST U IZVEDBENIM UMJETNOSTIMA

Umjetnost i znanost u izvedbenim umjetnostima – europska suvremena produkcija (Focus on Art and Science in the Performing Arts) je projekt namijenjen stvaranju i prezentaciji suvremenih koreografskih, kazališnih i umjetničkih radova a ujedno je forum, odnosno platforma za susrete i razmjenu, koja nudi mogućnost za otkrivanje radova umjetnika iz različitih zemalja angažiranih u prostoru inovativnog, interdisciplinarnog, kreativnog stvaralaštva. Polazište projekta je spoj umjetnosti i znanosti. Matematička ljepota prirodnih oblika uočljiva je svakome – da bismo je mogli raspoznati, dovoljno je pogledati morsku školjku, val, pahulju snijega, noćno nebo. Tijekom posljednjih stotinu godina znanstvenici su stvorili impresivan korpus matematičkih i ideja koje su revolucionirale naš pogled na svijet. Cilj projekta je pronaći načine kako razotkriti i istaknuti ovu skrivenu ljepotu. Namjera je da se suradničkim istraživanjima i radom osmisli i izgradi analogni vokabular vizualnih, kinetičkih i zvučnih oblika temeljenih na zakonima percepcije, koji su dobro znani u prostoru vizualnih, izvedbenih i glazbenih umjetnosti.

PRIDRUŽENI PROJEKTI PARTNERI

Santarchangelo dei Teatri Festival, Santarchangelo, IT; Bunker, Ljubljana, SI; Movimentale – MADRE, Museo d'Arte contemporanea; DonnaREgina, Napulj, IT; L'Estruc, Sabadell, ES; O Espaco do Tempo, Mondemor-o-novo, Lisabon, PT; Department of Physics, University of Oxford, UK; Faculty of Creative and Performing Arts, Leiden, NL; Department of Physics, University of Antwerpen, BE; C.N.R., Pisa, IT

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2011.

ORGANIZATOR

Fondazione Pontedera – Teatro, IT

SUORGANIZATORI

Rencontres Choreographiques
Internationales de Seine-Saint-Denis, FR
IFCC-Instituto para el Fomento
de Contenidos de Creacion, ES
Muzeum, SI
Eurokaz, HR
Associazione Culturale L'Arboreto, IT
Comune di Orato, Assessorato alla Cultura
e Politice Giovanili – Cantieri Culturali, IT
Fondazione Teatro di Noto, IT

www.pontederateatro.it

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2011.

ORGANIZATOR

Verein für zeitgenössische Kunst, Graz, AT

SUORGANIZATORI

Univerzita Jana Evangelisty
Purkyn v Ústí nad Labem, CZ

[BLOK] - Lokalna baza za
osvježavanje kulture, Zagreb, HR
Stichting Het Blauwe Huis, Amsterdam, NL
Institute of Contemporary Art, Sofia, BG

NABA - Nuova Accademia di
Belle Arti, Milano, IT

UMJETNOST URBANE INTERVENCIJE

Fokus ovog kompleksnog suradničkog projekta jest u mapiranju veza između konceptualnih i kontekstualnih umjetničkih praksi na Istoku i Zapadu, s naglaskom na umjetničke taktike i strategije u odnosu na javni prostor; kakav su oblik poprimili ili mogli poprimiti obzirom na vrlo specifične definicije javnoga prostora u tzv. 'slobodnom svijetu' zapadnih demokracija te u komunističkim režimima iza željezne zavjese. Drugi, paralelni fokus projekta je transformacija javnog prostora nakon 1989. i na Istoku i na Zapadu, tijekom stvaranja "Nove Europe". Uspoređivat će se pitanja vezana uz pojavu 'novog kapitalizma' u postsocijalističkim državama s transformacijama i problemima koji su se dogodili nakon sloma socijalnih država blagostanja na Zapadu, testirajući tako tezu da ne postoji samo nekadašnji Istok, već i nekadašnji Zapad. Jedan je od ciljeva pogledati unatrag, s Istoka prema Zapadu i ispitati međusobne povezanosti i paradokse, te pronaći načine da se razbije egzotični pogled na tzv. Istočnu Europu i njenu prošlost. Aktivnosti se granaju u četiri linije: istraživanje, diskurzivna linija (predavanja, prezentacije, diskusije), ugošćavanje gosta istraživača, izdavanje kritičkog zbornika.

<http://rotor.mur.at>

FESTIVAL “SEDAM SUNCA SEDAM MJESECA”

Projekt promiče razmjenu, dijalog i glazbeno stvaralaštvo širokim spektrom umjetničkih aktivnosti, s produkcijama umjetnika iz regija, ujedno predstavnika projektnih partnera. Rezultat će biti produkcije orkestara, sa sudjelovanjem umjetnika mediteranskog bazena te iz regija projektnih partnera. Pojedine glazbene produkcije će sadržavati elemente tradicionalne i popularne glazbe, specifične za pojedina područja koja predstavlja projektni partner. Istovremeno će se ovi pojedinačni zvuci stopiti u jedinstveno glazbeno djelo koje će izvesti različiti glazbenici zajedno. Većina projektnih aktivnosti vezana je uz europske glazbene festivale.

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2011.

ORGANIZATOR

Associação cultural Sete sois sete luas, PT

SUORGANIZATORI

Camara municipal de Castro verde, PT

Marie de Frontignan, FR

Ayuntamiento de Cartaya, ES

Grad Rovinj, HR

Camara municipal de Vila real de Santo

Antonio , PT

Ayuntamiento de Castril, ES

Comune di Fanano, IT

Municipality of Alimos, GR

www.7sois.eu

TRAJANJE PROJEKTA

2009.-2010.

ORGANIZATOR

Jeunes Talents Cirque Europe, FR

SUORGANIZATORI

Cirko, Centre for New Circus, FI

Crying Out Loud, UK

Centro Dramatico Galego, ES

Circus Centrum, BE

PRIDRUŽENI PROJEKTNI PARTNERI

Mala performerska scena, HR

Circus Futures, UK

Theater of de Markt, BE

Les Migrateurs, FR

Ute Classen Kulturmanagement, DE

Cirkus Cirkör, SE

Copenhagen International Theater, DK

Circus Xanti NO; Subtopia, SE

MLADI CIRKUSKI TALENTI EUROPE

Jeunes Talents Cirque Europe program je potpore mladim cirkuskim produkcijama na području Europe. Na temelju pisanih dosjea i 20-minutnih izvedbenih prezentacija projekata u nastajanju, deset skupina odabranih od strane međunarodnog žirija primit će produkcijsku potporu u iznosu do 15 tisuća eura, kao i mogućnost rada s etabliranim umjetnicima, mogućnost sudjelovanja u rezidencijalnim programima i radionicama; mentorstvo, trening, administracijske i druge produkcijske pomoći u sklopu razvoja njihovih predstava u nastajanju. Na kraju procesa skupine javnosti prezentiraju svoj rad na više europskih lokacija.

www.jeunestalentscirque.org

PROJEKTI SURADNJE S TREĆIM ZEMLJAMA

Ova natječajna kategorija podupire projekte kulturne razmjene između zemalja članica programa i Trećih zemalja, koje su s EU-om sklopile ugovor o suradnji u području kulture. Svake se godine bira jedna ili više Trećih zemalja koje će u toj natječajnoj godini postati partneri iz Treće zemlje. O izboru pojedine zemlje/zemalja Izvršna agencija svake godine pravodobno obavještava korisnike na svojoj službenoj internetskoj stranici.

Ova aktivnost mora stvoriti konkretnu dimenziju međunarodne suradnje.

U ovim projektima kulturne suradnje sudjeluju barem tri kulturne organizacije iz barem triju zemalja članica Programa, uz barem jednu organizaciju iz odabrane Treće zemlje i/ili podrazumijevaju kulturne aktivnosti koje se odvijaju u Trećoj zemlji. Potpora iznosi od 50.000 do 200.000 €, a sufinanciranje najviše 50% ukupnih dozvoljenih troškova.

Nominirane zemlje prema godinama (do 2010.):

2007. Indija i Kina

2008. Meksiko

2009. Armenija, Bjelorusija, Egipat, Gruzija, Jordan, Moldavija, Palestinska autonomna područja (Zapadna obala i Gaza) i Tunis

2010. Armenija, Bjelorusija, Egipat, Gruzija, Jordan, Moldavija, Palestinska autonomna područja (Zapadna obala i Gaza) i Tunis

TRAJANJE PROJEKTA

2008.-2010.

ORGANIZATOR

Hrvatski savez za esperanto, Zagreb, HR

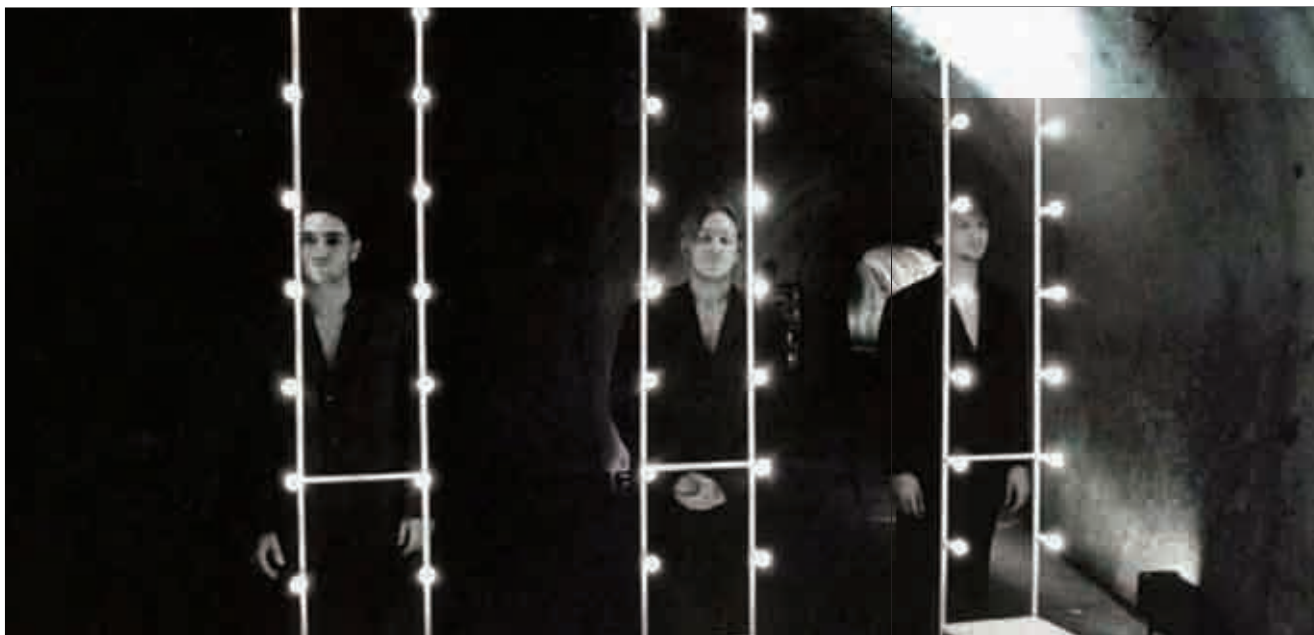
SUORGANIZATORI

Samatat Sanstha, Kalkuta, Indija
Inter-kulturo d.o.o. Maribor, SI
Edistudio Pisa, IT

TRI EUROPSKE DJEČJE KNJIGE U INDIJI - JEDNA INDIJSKA DJEČJA KNJIGA U EUROPI

Cilj projekta je objavljivanje prijevoda jedne dječje knjige iz Indije u tri europske zemlje (Hrvatskoj, Italiji i Sloveniji), kako bi se putem dječje književnosti približile daleke kulture. Knjiga iz Indije je „Damarucharit“, izvorno napisana na bengalskom, autora Trailokyanath Mukhopadhyaya (1847-1919). Tri dječje knjige iz Hrvatske, Italije i Slovenije objavljuju se u Indiji. Hrvatska predlaže bengalski prijevod knjige „Waitapu“ Jože Horvata (1915), Slovenija knjigu „Hotel sam prijeti sonce“ Jože Partljiča (1940), a Italija „Mali dnevnik Giovannija Oluje“ autora Vambe (1885-1920). Svaki se naslov tiska u tisuću primjeraka. Budući da je gotovo nemoguće naći prevoditelje za pojedine kombinacije jezika, kod prevođenja se koristi esperanto kao jezik-most. Glavni cilj projekta je upoznati indijsku dječju publiku s europskom dječjom književnošću i obratno. Ciljna grupa u Indiji su tri osnovne škole i knjižnice u Kalkuti, glavnom gradu indijske države Zapadni Bengal. Projekt uključuje distribuciju knjiga u tri indijske i po tri europske škole te u tri stotine indijskih i po stotinu slovenskih, talijanskih i hrvatskih biblioteka. Uključuje također natjecanja u pisanju učeničkih „književnih kritika“ u svih šest škola koje sudjeluju u projektu. Najbolji tekstovi se nagrađuju i objavljuju u sve četiri zemlje.

www.esperanto.hr

PUTUJUĆA LUTKARSKA AKADEMIJA

Inspiriran „nomadima ljepote“ iz vremena europske avangarde, projekt je zamišljen kao putujuća lutkarska radionica, čije putovanje kreće u Armeniji te preko Bjelorusije, Češke, Hrvatske i Slovenije završava u Belgiji. Pokretačka ideja je povezivanje velikih istočnoeuropskih lutkarskih majstora s lutkarima Slovenije, Hrvatske i Belgije, ali i povezivanje mladih lutkara svih navedenih zemalja. Projekt crpi inspiraciju iz antičke i stare europske tradicije prenošenja znanja, vještina i tajni sa starih majstora na učenike i mlade umjetnike.

TRAJANJE PROJEKTA

2010.-2012.

ORGANIZATOR

Mini teater – zavod za promociju in izvedbo
lutkovnih in gledaliskih predstav, Ljubljana, SI

SUORGANIZATORI

Figurentheater Vlinders and Co vzw, BE
Bouchty a Loutky, CZ
UO Novo kazalište, Zagreb, HR
Armenian Center of International
Union of Puppeteers, Armenija
Belarussian State Puppet Theater, Belarus

www.mini-teater.si

KNJIŽEVNI PRIJEVODI

Program Kultura 2007-2013 u okviru natječaja 1.2.2. financira troškove književnih prijevoda s jednog na drugi jezik zemalja članica programa, uključivo latinski i grčki; za prozu (isključivo beletristika) i poeziju. Na ovaj natječaj se mogu prijaviti nakladničke kuće ili skupine nakladnika iz zemalja članica programa. Potpora iznosi od 2.000 do 60.000€, a moguće ju je ostvariti u iznosu do 50% ukupnih dozvoljenih troškova projekta.

Prijevod s hrvatskog jezika na europske jezike

Prijevod na slovenski jezik

Miljenko Jergović: Historijska čitanka 1
Miljenko Jergović: Historijska čitanka 2
Nakladnik: ZALOŽBA SANJE,
Založba in Trgovina d.o.o., SI
www.sanje.si

Igor Štiks: Elijahova stolica
Robert Perišić: Naš čovjek na terenu
Nakladnik: STUDENTSKA ZALOŽBA, SI
www.studentskazalozba.si

Prijevod na mađarski jezik

Veljko Barbieri: Dioklecijan
Ognjen Spahić: Hansenova djeca
Nakladnik: JELENKOR KIADÓ SZOLGÁLTATÓ
KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ, HU
www.jelenkor.com

Miljenko Jergović: Ruta Tannenbaum
Irena Vrkljan: Marina ili o biografiji
Irena Vrkljan: Svila, škare
Nakladnik: L' HARMATTAN, HU
www.harmattan.hu

Aleksandar Zograf: Tusta i Tma
Daša Drndić: Leica Format
Olja Savičević Ivančević: Nasmijati psa
Slađana Bukovac: Rod Avetnjaka
Nakladnik: NYITOTT KONYVMUHELY BT, HU

Prijevod na talijanski jezik

Ivica Dikić: Cirkus Columbia
Nakladnik: EMANUELA ZANDONAI
EDITORE srl, IT
www.zandonaieditore.it

Prijevod na slovački jezik

Daša Drndić: Sonnenschein
Nakladnik: CALLIGRAM SPOL S.R.O., SK
www.kaligram.com

Prijevod na poljski jezik

Igor Štiks: Elijahova stolica
Nakladnik: WYDAWNICTWO
W.A.B. SP.ZO.O., PL
www.wab.com.pl

Prijevod na nizozemski jezik

Dasa Drndić: Sonnenschein
Nakladnik: UITGEVERIJ DE GEUS B.V., NL
www.degeus.nl

Prijevod na bugarski jezik

Dževad Kaharasan: Izvjestaji
iz tamnog vilajeta
Bora Ćosić: Put na Aljasku
Nakladnik: PARADOX
PUBLISHING GROUP, BG
www.paradoxpublishing.eu

Prijevod na finski jezik

Igor Štiks: Elijahova stolica
Nakladnik: MANSARDA, FI
www.mansarda.fi

Prijevod na danski jezik

Dubravka Ugrešić: Baba Jaga je snijela jaje
Nakladnik: TIDERNE SKIFTER APS, DK
www.tiderneskipfter.dk

Prijevod s europskih jezika na hrvatski jezik

John Fowles: The Collector (EN)
Nakladnik: NAKLADA PELAGO
www.nakladapelago.com

Cees Nooteboom: Paradijs Verloren (NL)
Charles Lewinsky: Melnitz (DE)
Gilles Rozier: Un amour sans resistance (FR)
Jean Mattern: Les bains de Kiraly (FR)
Peter Esterhazy: Semmi muveszet (HU)
Zbigniew Mentrzel: Wszystkie
jezyki swiata (PL)
Nakladnik: FRAKTURA D.O.O. ZA
NAKLADNISTVO I USLUGE
www.fraktura.hr

Hanif Kureishi: Something to Tell You (EN)
Nakladnik: V.B.Z. D.O.O.
www.vbz.hr

POTPORA ZA ORGANIZACIJE AKTIVNE U PODRUČJU KULTURE NA EUROPSKOJ RAZINI

Kulturne organizacije koje djeluju ili žele djelovati u području kulture na europskoj razini mogu ostvariti financijsku potporu za troškove poslovanja. Ova programska aktivnost namijenjena je organizacijama koje promiču duh zajedništva kulturnih veza s istinskom europskom dimenzijom. Potpora je namijenjena sufinanciranju troškova poslovanja nastalih tijekom obavljanja stalnih aktivnosti organizacije korisnika. Ova se potpora uvelike razlikuje od potpora koje se dodjeljuju za ostale programske aktivnosti. Postoje četiri kategorije organizacija koje udovoljavaju natječajnim kriterijima: veleposlanici, mreže za posredovanje, festivali, strukture podrške za Kulturnu strategiju. Ove posljednje podijeljene su u potkategorije: platforme za strukturni dijalog i grupacije za analizu politike. Potpora EU-a iznosi do 600.000€, ovisno o natječajnoj kategoriji, tj. do 80% ukupnih dozvoljenih troškova poslovanja.

Jednogodišnja operativna potpora (2009.)

Organizacije dostavljaju prijavu za jednogodišnju operativnu potporu svake godine do kraja programskog razdoblja 2007.-2013. Organizacije koje dobiju višegodišnju potporu putem okvirnog sporazuma o partnerstvu ne moraju se prijavljivati za jednogodišnju potporu tijekom trajanja spomenutog sporazuma. Primjerice, organizacija koja dobije višegodišnju potporu u trajanju tri godine, 2008.-2010. ne treba se prijavljivati u 2008. niti u 2009. godini.

VELEPOSLANICI

CAMERATA NUOVA E.V (DE)

www.camerata-nuova.de

TIGH FILI - POETS HOUSE (IE)

<http://eurochild.net>

FUNDACIO CENTRE INTERNACIONAL DE MUSICA ANTIGA (ES)

www.fundaciocima.org

THE EUROPEAN THEATRE CONVENTION (FR)

www.etc-cte.org

MREŽE

EUROPEAN FEDERATION OF NATIONAL YOUTH ORCHESTRAS (AT)

www.efnyo.org

NETWORK OF EUROPEAN MUSEUM ORGANISATIONS (DE)

www.ne-mo.org

RESEAU EUROPEEN DE MUSIQUE ANCIENNE (FR)

www.rema-eemn.net

PEPINIERES EUROPEENNES POUR JEUNES ARTISTES (FR)

www.art4eu.net

FESTIVALI

KUNST-WERKE BERLIN E.V. (DE)

www.kw-berlin.de

EU ART NETWORK ZIEL 1 KUNST - VEREIN ZUR EUROPAISCHEN UND
INTERNATIONALEN KUNSTLERLNNENVERNETZUNG (AT)

www.ziel1workshop.at

WIENER TANZWOCHEN (AT)

www.impulstanz.com

ASSOCIATION POUR LE FESTIVAL INTERNATIONAL D'ART LYRIQUE D'AIX-ENPROVENCE ET
L'ACADÉMIE EUROPÉENNE DE MUSIQUE (FR)

www.festival-aix.com

SPIELMOTOR MÜNCHEN (DE)

www.spielmotor.de

COMITATO ORGANIZZATORE DEL FESTIVAL INTERNAZIONALE DELLA
LETTERATURA IN MANTOVA (IT)

www.festivaletteratura.it

ARS ELECTRONICA LINZ GMBH (AT)

www.aec.at

EXPERIMENTA - ASSOCIACAO PARA A PROMOCAO DO DESIGN E

CULTURA DE PROJECTO (PT)

www.experimentadesign.pt

PLATFORME ZA STRUKTURNI DIJALOG

EUROPEAN HOUSE FOR CULTURE (BE)

-

PLATFORM FOR INTERCULTURAL EUROPE (BE)

www.intercultural-europe.org

GRUPACIJE ZA ANALIZU POLITIKE

SKADEBANAN VASTRA GOTALAND (SE)

www.vg.skadebanan.org/eng/index.asp

DUN LAOGHAIRE INSTITUTE OF ART (IE)

www.iadt.ie

UNIVERSITY OF LIVERPOOL (UK)

www.liv.ac.uk

UNIVERSITY OF ARTS LONDON (UK)

-

NATIONAL COLLEGE OF ART AND DESIGN (IE)

www.ncad.ie

Okvirno partnerstvo (2009.-2011.)

Organizacije koje žele ostvariti dugogodišnju suradnju s Izvršnom agencijom mogu se prijaviti za okvirno partnerstvo. Sljedeći rok prijave za ovo partnerstvo jest 2010. godine. Okvirnim se partnerstvom formalizira suradnja organizacije s Izvršnom agencijom u razdoblju od tri godine, 2011.-2013., kako bi organizacija mogla ostvariti svoje dugoročne ciljeve. Organizacije koje se žele prijaviti za okvirno partnerstvo, uz detaljan godišnji program rada za prvih 12 mjeseci (tj. 2011.), moraju priložiti i trogodišnji plan aktivnosti u kojem će opisati ciljeve, prioritete i očekivane rezultate za razdoblje 2011.-2013., kao i strategiju i aktivnosti koje će primijeniti u svrhu ostvarenja ciljeva i postizanja rezultata. Akcijski plan posebice mora predočiti popis ciljeva, rezultata i aktivnosti za svaku od spomenute tri godine. U 2012. i 2013. godini odabrana organizacija će podnijeti, na zahtjev Izvršne agencije, pojednostavljenu prijavu za potporu s detaljnim radnim planom i odgovarajućim financijskim planom za 2012. i 2013. godinu. Plan rada potvrđen od strane obiju stranaka služiti će kao osnova za pojedinu operativnu potporu za određenu godinu. Ako se organizacija odluči prijaviti 2010. godine, u sklopu jedne od dviju gore opisanih opcija a) i b), i ako obje prijave budu odobrene, prednost će imati okvirno partnerstvo.

VELEPOSLANICI

INTERNATIONAL YOUTH FOUNDATION (EUYO), (UK)

www.euyo.org.uk

INTERNATIONAL YEHUDI MENUHIN FOUNDATION (BE)

www.menuhin-foundation.com

EUROPEAN UNION CHAMBER ORCHESTRA TRUST LTD (UK)

www.etd.gb.com/eucoinfo.html

INTERNATIONAL FOUNDATION MANIFESTA (NL)

www.manifesta.org

THE CHAMBER ORCHESTRA OF EUROPE (UK)

www.coeurope.org

EUROPEAN UNION BAROQUE ORCHESTRA (UK)

www.eubo.eu

THE EUROPEAN OPERA CENTRE TRUST (UK)

www.operaeurope.org

FORENINGEN KULTURREMISEN BRANDE-EUROPEAN YOUTH JAZZORCHESTRA (DK)

www.swinging-europe.com

MREŽE

BANLIEUES D'EUROPE (FR)

www.banlieues-europe.com

TRANS EUROPE HALLES STORA (SE)

www.teh.net

EUROPA CANTAT - EUROPAISCHE FODERATION JUNGER CHORE E.V. (DE)

www.EuropaCantat.org

SECRETARIAT DES JEUNESSES MUSICALES INTERNATIONAL (BE)

www.jmi.net

EUROPÄISCHE UNION DER MUSIKWETTBEWERBE FÜR DIE JUGEND (DE)
www.emcy.org

INSTITUT EUROPEEN DES ITINERAIRES CULTURELS ASBL (LU)
www.culture-routes.lu

ASSOCIATION EUROPÉENNE DES CONSERVATOIRES, ACADÉMIES DEMUSIQUE (NL)
www.aecinfo.org

EUROPEAN ASSOCIATION OF HISTORIC TOWNS AND REGIONS LTD (UK)
www.historic-towns.org

STICHTING RES ARTIS (NL)
www.resartis.org

CULTURE ACTION EUROPE (BE)
www.efah.org

EUROPEAN LEAGUE OF INSTITUTES OF THE ARTS (NL)
www.elia-artschools.org

EUROPEAN FESTIVALS ASSOCIATION (BE)
www.efa-aef.eu

EUROPA NOSTRA - PAN-EUROPEAN FEDERATION FOR HERITAGE (NL)
www.europanostra.org

EUROPE JAZZ NETWORK (FR)
www.europejazz.net

EUROPEAN MUSIC COUNCIL (DE)
www.emc-imc.org

RESEAU EUROPEEN DES SERVICES EDUCATIFS DES MAISONS D'OPERA (BE)
www.reseo.org

HORSLESMURS (FR)
www.horslesmurs.fr

EUROPEAN WRITERS' CONGRESS AISBL (BE)

www.european-writers-congress.org

EUROPEAN MUSIC OFFICE (BE)

www.emo.org

LES RENCONTRES (FR)

www.lesrencontres.org

INTERNATIONAL NETWORK FOR CONTEMPORARY PERFORMING ARTS (BE)

www.ietm.org

EUROPEAN NETWORK OF CULTURAL ADMINISTRATION TRAINING CENTRES (BE)

www.encatc.org

EUROZINE - GESELLSCHAFT ZUR VERNETZUNG VON KULTURMEDIEN MBH (AT)

www.eurozine.com

FESTIVALI

ASSOCIATION DE GESTION DU FESTIVAL D'AVIGNON (FR)

www.festival-avignon.com

UNION DES THÉÂTRES DE L'EUROPE (FR)

www.ute-net.org

EUROPEES MUZIEKFESTIVAL VOOR DE JEUGD TOEKOMSTLAAN (BE)

www.emj.be

FONDAZIONE FABBRICA EUROPA PER LE ARTI CONTEMPORANEE (IT)

www.ffeac.org

JEUNESSES MUSICALES ROMANIA (RO)

www.jmEvents.ro

STEIRISCHE KULTURVERANSTALTUNGEN GMBH (AT)

www.styriarte.com

Financiranje kulturnih djelatnosti

mr.sc. Tomislav Jelić

1 Članak 68. Ustava Republike Hrvatske, NN, 41/2001- pročišćeni tekst i 55/01-ispravak

2 Članak 1. Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi, NN, 47/90, 27/93 i 38/09.

3 Programe javnih potreba u kulturi donosi predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba, općine i grada na prijedlog župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika zajedno s godišnjim proračunom županije, Grada Zagreba, općine i grada. Programe od interesa za Republiku Hrvatsku utvrđuje Ministarstvo kulture.

4 Vidi članak 9. i 9.a Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi i Pravilnik o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi, NN, br. 137/08, 57/09 i 62/09. Primjerice javne potrebe od interesa za Republiku Hrvatsku su: redovna djelatnost ustanova kulture kojima je osnivač Republika Hrvatska; redovna djelatnost udruga i drugih organizacija u kulturi; programi zaštite, očuvanja i obnove kulturnih dobara; programi poticanja kulturnih djelatnosti u područjima i sredinama razorenim u Domovinskom ratu, izdavanje časopisa i drugih tiskovina u kulturi; organiziranje akcija i manifestacija u književno-nakladničkoj i knjižničarskoj djelatnosti; programi filmske djelatnosti, zaštita filmske baštine i promicanje hrvatskog filma u zemlji i inozemstvu; programi vizualne i audiovizualne umjetnosti (održavanje izložbi, izdavanje

I. Uvod

U duhu težnje za ostvarenjem nacionalnoga duhovnog preporoda, doneseni su u Republici Hrvatskoj brojni zakonski propisi i podzakonski akti, koji trebaju olakšati i pospješiti razvoj kulturnih djelatnosti. Jedan od najvažnijih instrumenata kulturne politike, osim zakonodavstva koje predstavlja pravni okvir za razvoj kulturnih djelatnosti, financijsko je poticanje pojedinih kulturnih djelatnosti. U Republici Hrvatskoj razvijeni su raznovrsni oblici poticanja razvitka kulturnih djelatnosti, iz proračunskih i izvanproračunskih sredstava, uključujući međunarodne fondove i sredstva programa EU.

II. Oblici financijskog poticanja kulturnih djelatnosti

1. Ustavno određenje

Financiranje kulturnih djelatnosti definirano je Ustavom Republike Hrvatske na način da je propisano da država potiče i pomaže razvitak kulture i znanosti. Država štiti kulturna i umjetnička dobra kao duhovne vrednote, te se jamči zaštita moralnih i materijalnih prava koja proistječu iz znanstvenoga, kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva.¹

2. Financiranje javnih potreba u kulturi

Financiranje javnih potreba u kulturi može biti proračunsko, iz proračuna Republike Hrvatske i jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, te izvanproračunsko, iz vlastitih sredstava kulturnih institucija i umjetnika, doniranih sredstava gospodarskih i drugih subjekata, međunarodnih i pretprijetnih fondova, zaklada, fundacija i sl. Dakako, vrlo je često mješovito financiranje projekata, tako da nije posve moguće podijeliti načine financiranja prema navedenim izvorima sredstava.

2.1. Programi javnih potreba u kulturi

Kulturne djelatnosti financiraju se temeljem Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi², prema kojem Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, općine i gradovi donose programe javnih potreba u kulturi³, te za njihovo provođenje osiguravaju sredstva iz svojih proračuna, u skladu sa zakonom. Programima javnih potreba u kulturi obuhvaćaju se svi oblici poticanja i promicanja kulture i kulturnih djelatnosti, što pridonose razvitku i unapređivanju svekolikog

kulturnog života u Republici Hrvatskoj. Pri utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi polazi se od potreba i postignutog stupnja razvitka kulture i kulturnih djelatnosti. Bitno je istaknuti da javne potrebe u kulturi jesu kulturne djelatnosti i poslovi, akcije i manifestacije u kulturi od interesa za Republiku Hrvatsku i jedinice područne i lokalne samouprave.⁴ Prema tome, radi se o kulturnim programima od značenja za razvoj kulture Republike Hrvatske.

2.2. Potpore umjetnicima i drugim kulturnim stvarateljima

U Republici Hrvatskoj status samostalnog umjetnika uređen je Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva⁵, te poreznim i carinskim propisima. Samostalni umjetnici u smislu ovoga Zakona su umjetnici izvan radnog odnosa kojima je umjetničko stvaralaštvo i djelovanje jedino i glavno zanimanje.

2.2.1. Uplata doprinosa za obvezna osiguranja

Specifična vrsta potpore samostalnim umjetnicima je uplaćivanje doprinosa za mirovinsko i invalidsko te zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske⁶, sukladno Zakonu o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.⁷ Samostalni umjetnici imaju pravo podnijeti zahtjev Stručnom povjerenstvu za priznanje prava samostalnih umjetnika pri Hrvatskoj zajednici samostalnih umjetnika u Zagrebu za priznanje prava na uplatu doprinosa za obvezna osiguranja iz sredstava državnog proračuna, sukladno postupku i uvjetima propisanim Pravilnikom o postupku i uvjetima za priznanje prava samostalnih umjetnika na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko te zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.⁸ Umjetnici imaju pravo i sami uplaćivati doprinos za mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje tj. obvezna osiguranja.

2.2.2. Financiranje umjetničkih projekata

Umjetnici mogu za ostvarivanje njihove djelatnosti i projekata koristiti financijska sredstva koja se na temelju godišnjih javnih poziva dodjeljuju sukladno programima javnih potreba koje usvaja Ministarstvo kulture, te jedinice područne i lokalne samouprave. Sredstva mogu

likovnih monografija, akcije i manifestacije u likovnoj djelatnosti); programi muzejsko-galerijske djelatnosti i programi restauriranja muzejske građe i sustavne zaštite fondusa muzeja i galerija te pripremni radovi za stalne postavbe; akcije i manifestacije u području kazališne, glazbeno-scenske, glazbene i plesne djelatnosti te kulturno-umjetničkog amaterizma od nacionalnog interesa; programi međunarodne kulturne suradnje; istraživanja u kulturi, interdisciplinarni projekti s pretežno kulturološkom komponentom; multimedijски projekti koji promiču i prezentiraju hrvatsku kulturu u zemlji i inozemstvu; programi koji promiču kulturu mladih i alternativnu kulturu; razvojni programi u kulturi (radionice i seminari); programi informatizacije ustanova u kulturi; programi unapređivanja arhivske djelatnosti; programi rekonstrukcije, sanacije, adaptacije, investicijskog održavanja i opremanja objekata kulture; potpora i otkup vrijednih knjiga; glazbeno stvaralaštvo; dramsko stvaralaštvo.

5 NN, 43/96, 44/96, 127/00.

6 Člankom 76. stavkom 1. i 2. Zakona o doprinosima (NN, 84/2008, 152/08 i 94/09) propisano je da „za osiguranika po osnovi samostalne djelatnosti slobodnog zanimanja (članak 9. stavak 1. točka 10.) - samostalnog umjetnika kojemu se, prema posebnom propisu, doprinosi plaćaju iz državnog proračuna, obveznik doprinosa i obveznik plaćanja doprinosa je Republika Hrvatska, odnosno ministarstvo mjerodavno za kulturu. Obveznik obračunavanja jest ministarstvo nadležno za kulturu ili drugo tijelo ovlašteno od toga ministarstva.“ To je u ovom slučaju Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika u Zagrebu. Prema članku 78. ovoga Zakona mjesečna osnovica za obračun doprinosa umnožak je iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,8.

7 Potpore predviđene ovim Zakonom sukladne su UNESCO-voj Preporuci o statusu umjetnika iz 1980. godine.

8 NN, 119/04

koristiti kao pojedinci ili kao osnivači ili članovi kulturnih institucija i drugih pravnih osoba. U okviru dodjele potpora za poticanje književnog stvaralaštva, Ministarstvo kulture dodjeljuje potpore autorima za književno-umjetnički, prevoditeljski i istraživački književnoteoretski rad. Potpore se dodjeljuju za iznimno vrijedne projekte, djela suvremene domaće književnosti i publicistike, prijevode na hrvatski jezik djela koja predstavljaju opća kulturna dostignuća, pripremu sabranih, odabranih i kritičkih izdanja djela hrvatskih autora. Potpore su godišnje, polugodišnje i tromjesečne, a isplaćuju se autorima u mjesečnim obrocima.

2.2.3. Dodjela nagrada

Poseban oblik poticanja kulturnog stvaralaštva je dodjela nagrada od strane Republike Hrvatske za najbolja umjetnička ostvarenja na području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti, arhitekture i urbanizma u Republici Hrvatskoj, te napose za ostvarenja u području prevodilaštva i zaštite kulturne baštine. Državne su nagrade: Nagrada Vladimir Nazor⁹, Nagrada Vicko Andrić i Nagrada Iso Velikanović, koje se financiraju iz državnog proračuna.

2.3. Financiranje kulturnih manifestacija

Financiranje kulturnih manifestacija od nacionalnog značenja uređeno je posebnim pravilnicima koje je donijelo Ministarstvo kulture¹⁰, kako bi se osigurao kontinuitet njihova održavanja. U ove manifestacije spadaju Dubrovačke ljetne igre, Varaždinske barokne večeri, Osorske glazbene večeri, Splitsko ljeto i Festival igranog filma u Puli. Ove manifestacije se uglavnom financiraju iz proračuna Republike Hrvatske, te jedinica lokalne i područne samouprave. Sredstva za ove manifestacije osiguravaju se i iz prihoda ostvarenih djelatnošću manifestacija, sponzorstva, zaklada, fundacija, darova i drugih izvora u skladu sa zakonom.

2.4. Financiranje kulturnih programa i projekata Hrvata koji žive u drugim zemljama, te projekata međunarodne kulturne suradnje

Posebna financijska potpora dodjeljuje se za provedbu kulturnih programa i projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske.¹¹ U nadležnosti

9 Zakon o Nagradi Vladimir Nazor NN, 27/91, Odluka o Nagradi Iso Velikanović, NN, 82/05, Odluka o Nagradi Vicko Andrić, NN, 82/05

10 Pravilnik o statusu, ustrojstvu i financiranju Dubrovačkih ljetnih igara (NN, 81/02), Pravilnik o statusu, ustrojstvu i financiranju Varaždinskih baroknih večeri (NN, 60/94), Pravilnik o statusu, ustrojstvu i financiranju Osorskih glazbenih večeri (NN, 60/94), Pravilnik o statusu, ustrojstvu i financiranju Splitskog ljeta (NN, 60/94), Pravilnik o statusu i financiranju Festivala igranog filma u Puli, NN, 47/08

11 Vlada Republike Hrvatske, Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu, Klasa: 612-08/08-03/01, Urbroj: 5030104-08-3.

Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu - Odjela za Hrvate u inozemstvu je raspisivanje i provođenje natječaja, prikupljanje ponuda, obrada istih te dostava resornim ministarstvima, kao i priprema materijala za sjednice Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske.

Ministarstvo vanjskih poslova također putem Odjela za Hrvate u inozemstvu provodi financiranje programa udruga koje njeguju suradnju i prijateljstvo među državama / društva prijateljstva. Društva prijateljstva su udruge registrirane na području Republike Hrvatske čija je djelatnost vezana uz njegovanje suradnje i prijateljstva među zemljama.¹²

Upoznavanje s različitim segmentima hrvatske tradicijske kulture obavlja se svake godine i kroz tečajeve učenja hrvatskog jezika (Croatium / Croatica), s obzirom da Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija putem Odjela za Hrvate u inozemstvu plaća školarinu za učenje hrvatskog jezika u trajanju od dva semestra za kandidate hrvatskog podrijetla s prebivalištem izvan Republike Hrvatske¹³.

Nadalje Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija financira također kulturne programe hrvatskih manjina u europskim zemljama. Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu, odnosno Odjel za hrvatske manjine u inozemstvu u suradnji s diplomatskim misijama i konzularnim uredima u inozemstvu financijski potpomaže rad hrvatskih manjinskih institucija i udruga. Hrvatska nacionalna manjina u nekoj državi može dobiti financijska sredstva sukladno kriterijima za dodjelu financijske potpore (brojčana zastupljenost, kvaliteta projekata i sl.). Projekti moraju sadržavati bitne elemente koji se odnose na njegovanje hrvatskog jezika, kulture, zaštitu hrvatske baštine i tradicije.

Uz to je vrlo bitna i promidžba hrvatske kulture u svijetu. Takva promidžba Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija ima za cilj (u sklopu zajedničke vanjske kulturne politike s Ministarstvom kulture), kvalitetno osmišljenim projektima promovirati hrvatsku kulturnu baštinu, ali ponajprije popratiti realizaciju prioriteta vanjske politike - primjerice proces pridruživanja EU, kao i ostale multilateralne procese.

Promidžba hrvatske kulture u najširem smislu (provedba vanjske kulturne politike

12 Pravilnik o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore programima udruga koje njeguju suradnju i prijateljstvo među državama - društva prijateljstva, Klasa: 011-02/07-03/04, Urbroj: 521-V-03-07-01

13 Pravilnik o naknadi za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, Klasa: 011-02/07-03/01, Urbroj: 521-V-07-03

predstavljanjem nacionalnoga kulturnog identiteta Republike Hrvatske, raznovrsnim projektima izložbi umjetničke fotografije, likovnih radova, koncerata glazbenih umjetnika i ansambala, filmskih projekcija, te gastronomskih predstavljanja), u sklopu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, financira se stavkom iz godišnjeg državnog proračuna, a temelji se na planu rada koji se izrađuje u suradnji s diplomatsko-konzularnim misijama u inozemstvu.

2.5. Financiranje audiovizualne djelatnosti

Financiranje audiovizualne djelatnosti obavlja se na temelju novoga Zakona o audiovizualnoj djelatnosti¹⁴ koji uvodi novi model financiranja audiovizualne djelatnosti, prema kojem su, pored državnog proračuna Republike Hrvatske, svi gospodarski subjekti koji ostvaruju prihod od ove djelatnosti dužni izdvajati sredstva za audiovizualnu produkciju (televizije i dr.). Promicanje audiovizualne djelatnosti, dakle i njezino financiranje, provodi se na temelju Nacionalnog programa promicanja audiovizualnih djelatnosti i posebnih programa lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zakonom je osnovana Javna ustanova Hrvatski audiovizualni centar, koji ima, između ostaloga, temeljnu zadaću provoditi navedeni Nacionalni program, te poticati obavljanje, organiziranje i financiranje pripreme, razvoja, proizvodnje, distribucije i prikazivanja hrvatskih, europskih i svjetskih audiovizualnih djela.¹⁵ Sredstva za financiranje audiovizualnih djelatnosti Centar raspodjeljuje na temelju javnog poziva, sukladno Zakonu o audiovizualnoj djelatnosti.

Filmske koprodukcije financiraju se sukladno Zakonu o potvrđivanju Europske konvencije o filmskoj koprodukciji¹⁶, a od sredstva iz međunarodnih fondova do sada su korištena sredstva EURIMAGES-a i sredstva iz programa MEDIA.

2.6. Financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara

Financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara uređeno je Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara¹⁷. Sredstva za financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, prije svega, osiguravaju vlasnici kulturnih dobara odnosno njihovi imatelji. Sredstva se također osiguravaju iz državnog proračuna (provedba Nacionalnog programa zaštite i očuvanja

14 NN, 76/07

15 Hrvatski audiovizualni centar je od 1. siječnja 2008. godine preuzeo poslove i zadatke koje je u području audiovizualnih djelatnosti obavljalo Ministarstvo kulture.

16 NN, MU, 4/04

17 NN, 66/99, 151/03, 157/03-ispravak i 87/09.

kulturnih dobara, izvanredni troškovi održavanja kulturnih dobara, hitne mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara i naknade vlasnicima radi ograničavanja prava vlasništva), proračuna jedinica regionalne i lokalne samouprave, donacija, naknada za koncesije, zapisa i zaklada, te drugih izvora.

Ovim se sredstvima napose financira obavljanje poslova zaštite i očuvanja kulturnih dobara od strane ustanova za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, te drugih specijaliziranih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju ove poslove.

2.6.1. Spomenička renta

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara posebno su uređeni proračunski prihodi po osnovi uporabe kulturnih dobara, i to člancima 112. do 114.b, kao spomenička renta (direktna ili indirektna)¹⁸.

Direktna spomenička renta

Direktna spomenička renta naplaćuje se za uporabu kulturnog dobra, i to u iznosu od 10% od prodajne cijene proizvoda u korist državnog proračuna (fotografija, naljepnica, značka, suvenir, publikacija, druga tiskovina, odjevni ili drugi predmet na kojem je upotrijebljeno prepoznatljivo kulturno dobro ili njegov prepoznatljiv dio) ili u iznosu od 1.000,00 kuna prije prve objave za svaku vrstu promidžbenog materijala na kojem je upotrijebljeno kulturno dobro ili njegov prepoznatljiv dio (film, spot, plakat, fotografija ili drugi predmet).

Direktna spomenička renta propisana je također člankom 114. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara za sve fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline. Spomenička renta plaća se mjesečno od 3,00 do 10,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline. Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, gradovi ili općine, a rješenje o spomeničkoj renti donosi nadležno upravno tijelo ovih jedinica.

¹⁸ Vidi dr. sc. Jadran Antolović, Spomenička renta od teorije do hrvatske prakse, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2006.

Indirektna spomenička renta

Indirektna spomenička renta propisana je člankom 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara za fizičke i pravne osobe koje prema Nacionalnoj klasifikaciji obavljaju zakonom određene djelatnosti, bez obzira obavljaju li se te djelatnosti u nepokretnom kulturnom dobru ili na području zaštićene kulturnopovijesne cjeline. Renta se plaća po stopi od 0,05%, a osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem djelatnosti. Prihod od spomeničke rente iz članka 114. i članka 114.a Zakona može se koristiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, a uplaćuje se 60% u korist Grada Zagreba, grada ili općine na području koje je renta ubrana, a 40% u korist državnog proračuna za ostvarivanje Nacionalnog programa za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

2.6.2. Koncesijske naknade

Sredstva za održavanje i zaštitu kulturnih dobara mogu se osigurati i iz koncesijskih naknada i naknada za koncesijska odobrenja.

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, za gospodarsko korištenje nepokretnoga kulturnog dobra ili obavljanje gospodarskih djelatnosti u vezi s nepokretnim kulturnim dobrom koje je u vlasništvu Republike Hrvatske, županije, Grada Zagreba, grada ili općine mogu se na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda davati koncesije korisnicima koji plaćaju naknadu za koncesiju. Za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje Ministarstvo kulture koje donosi i odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja. Koncesija se daje na određeno vrijeme, ali ne dulje od trideset godina¹⁹.

Javna ustanova koja upravlja nepokretnim kulturnim dobrom može za obavljanje gospodarskih djelatnosti ili za korištenje kulturnoga dobra kojim upravlja dati koncesijsko odobrenje²⁰, uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela tj. nadležnog konzervatorskog odjela Ministarstva kulture ili Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode, za područje Grada Zagreba. Koncesijsko odobrenje daje se najdulje na godinu dana, a naknada za koncesijsko odobrenje prihod je javne ustanove koja upravlja kulturnim dobrom.

¹⁹ Članci 43.a, 43.b i 43.d Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

²⁰ Članci 43.j i 43.k Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

2.6.3. Povrat uložениh sredstava iz državnog proračuna

U slučaju prodaje kulturnog dobra u čiju su zaštitu, očuvanje i obnovu uložena sredstva iz državnog proračuna, vlasnik je dužan prije prodaje vratiti iznos uložениh sredstava uplatom u državni proračun, sukladno članku 40. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Ova tražbina osigurana je zakonskim založnim pravom. Na ovaj način prikupljena sredstva trebaju se ponovo uložiti u zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

2.6.4. Sredstva dobivena na ime naknade štete

Vlasnik, nositelj prava na kulturnom dobru i drugi imatelj kulturnog dobra dužan je popraviti štetu na kulturnom dobru koja je prouzročena njegovim radnjama protivnim odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Način popravljanja štete je povrat u prijašnje stanje, odnosno naknada štete²¹ o čemu rješenje donosi nadležno tijelo. U pogledu osiguranja naplate primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na zakonsko založno pravo. Prema tome, sredstva namirena na ime naknade štete uplaćuju se u državni proračun, te se mogu koristiti za provođenje mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

2.6.5. Namirenje izvanrednih troškova i naknada vlasnicima kulturnih dobara

Vlasnik kulturnog dobra ima pravo zahtijevati od nadležnog tijela namirenje izvanrednih troškova ako održavanje kulturnoga dobra ili radovi na njegovu popravku, konzerviranju ili provedbi mjera tehničke zaštite zahtijevaju takve troškove.²² Izvanredne troškove utvrđuje rješenjem Ministarstvo kulture, a sredstva se osiguravaju u državnom proračunu.

Člancima 24., 25. i 26. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisana su i druga prava vlasnika kulturnoga dobra, i to pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva na kulturnom dobru pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, pravo na porezne i carinske povlastice prema posebnom zakonu, pravo na stručnu pomoć nadležnog tijela radi pravilne zaštite i očuvanja kulturnoga dobra. Financiranje ovih troškova i naknada ostvaruje se iz proračunskih sredstava.

²¹ Više o odštetnoj odgovornosti vidi Ivica Crnić i dr. Odgovornost za štetu, Inženjerski biro d.d., Zagreb, 2004.

²² Članak 22. stavak 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

23 Članak 58. stavak 2. Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju, NN, 83/09

24 Članak 4. Pravilnika o provedbi programa razvitka seoskog prostora, NN, 71/05, 37/06, 109/06, 96/07, 86/08

25 Ministarstvo turizma provodi Program poticanja zaštite, obnove i uključivanja u turizam baštine u turistički nerazvijenim područjima „BAŠTINA U TURIZMU“.

26 NN, 21/86, 33/89, 26/93 i 128/99

27 Članak 18. i 19. Zakona o obnovi ugrožene spomeničke cjeline Dubrovnika

28 NN, 28/99

29 NN, MU, 8/05

30 NN 33/08

31 Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru ima sljedeće zadaće:

-stručno osposobljava podvodne arheologe i konzervatorske stručnjake na nacionalnoj i međunarodnoj razini u praktičnom i teorijskom dijelu (ovo uključuje profesionalnu ronilačku obuku za arheologe, povjesničare, geologe, fotografe i druge konzervatorske stručnjake, stručnu poduku i usavršavanje za istraživanje podvodnih arheoloških nalazišta, te stručno usavršavanje na

2.6.6. Potpora za očuvanje i unapređenje ruralnog naslijeđa

Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju²³ i Pravilnikom o provedbi programa razvitka seoskog prostora²⁴ uređena je potpora za očuvanje i unapređenje ruralnog naslijeđa, tj. prirodne i kulturne baštine. Sredstva se dodjeljuju na temelju natječaja ili zahtjeva koji se podnosi Agenciji za plaćanje, odnosno Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja do osnivanja ove Agencije.

2.6.7. Program poticanja, zaštite, obnove i uključivanja u turizam baštine u turistički nerazvijenim područjima

Programom poticanja, zaštite, obnove i uključivanja u turizam baštine u turistički nerazvijenim područjima uređena je dodjela državnih potpora za tradicijsku baštinu uključenu u turističku ponudu. Sredstva se dodjeljuju na temelju javnog poziva Ministarstva turizma.²⁵

2.6.8. Namjensko financiranje obnove i zaštite određenih kulturnih dobara i projekata

U svrhu osiguranja obnove i održavanja nekih posebno značajnih kulturnih dobara doneseni su posebni propisi, kojima se napose uređuju izvori sredstava, tijela koja su nositelji mjera obnove, zaštite i očuvanja, te druge mjere.

Zakon o obnovi ugrožene spomeničke cjeline Dubrovnika²⁶ predvđa mjere koje Zavod za obnovu Dubrovnika može poduzimati radi obnove, zaštite i očuvanja ugrožene spomeničke cjeline Dubrovnika.

Predviđeno je da Zavod, prema programu obnove iz sredstava za obnovu financira seizmičko ojačavanje građevina i druge nužne troškove, a vlasnici snose troškove obnove kada se radi o obnovi građevina bez njihovog seizmičkog ojačavanja. U ovom drugom slučaju, Zavod je dužan iz sredstava obnove vlasnicima građevina na njihov zahtjev odobriti kredit, u visini, na način i pod uvjetima propisanim općim aktom Zavoda.²⁷

Program obnove, zaštite i revitalizacije osječke Tvrđe obavlja Agencija za obnovu osječke Tvrđe, sukladno Uredbi o osnivanju Agencije za obnovu osječke Tvrđe²⁸. Financiranje se

obavlja iz proračuna Republike Hrvatske, lokalne i područne samouprave. Zakonom o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu Razvojne banke Vijeća Europe i Republike Hrvatske F/P 1511(2005) za projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine „Ilok-Vukovar- Vučedol“²⁹ uređeno je financiranje koje se odnosi na radove obnove graditeljske baštine Vukovara i Iloka, te arheološke radove na području Vučedola. Uredbom Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju u Zadru³⁰ uređene su aktivnosti i mjere koje pridonose zaštiti i očuvanju podvodne arheološke baštine.³¹ Sporazumom između Starog Grada i Općine Jelsa o osnivanju javne ustanove Agencije za upravljanje Starogradskim poljem³² određene su aktivnosti i mjere koje poduzima Agencija za upravljanje Starogradskim poljem u pogledu zaštite i održavanja Starogradskog polja, koje je uvršteno na Listu svjetske baštine UNESCO-a.³³

2.7. Poticanje poduzetništva u kulturi

U okviru Programa i plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva³⁴ predviđeno je poticanje i poduzetništva u kulturi. Ovo poticanje provodi se putem bespovratne potpore za ulaganje u razvoj i primjenu novih tehnologija u kulturi, za poticanje konkurentnosti industrija u kulturi, marketinške aktivnosti poduzetnika u kulturi i poticanje inovacija u kulturi.³⁵

2.8. Vlastiti prihodi institucija u kulturi

Ustanove i druge organizacije u kulturi mogu stjecati i vlastite prihode obavljanjem svoje djelatnosti, naknadama za obavljanje usluga, prodajom usluga i proizvoda tržištu, donacijama, sponzorstvima, poklonima i na druge načine u skladu sa zakonom.³⁶ Mjerila i način korištenja vlastitih prihoda ustanova u kulturi propisani su Odlukom Ministarstva kulture, prema kojoj kulturne institucije mogu vlastita sredstva koristiti za pokriće troškova ustanove, unapređenje djelatnosti i plaćanje potrebnog rada kojim se smatra rad svih zaposlenika ustanove.³⁷

2.9. Financijska potpora iz drugih sredstava, sredstva zaklada i fondova

Sredstva za financiranje javnih potreba u kulturi mogu se namicati i osnivanjem zaklada,

području konzervacije i restauracije),

- razvija međunarodnu suradnju vezanu uz znanstvena istraživanja podvodnih arheoloških nalazišta s državama članicama i pridruženim članicama UNESCO-a,
- razmjenjuje znanja iz područja podvodne arheologije,
- organizira međunarodne konferencije i radionice,
- obavještava javnost o svojoj djelatnosti s ciljem podizanja svijesti o vrijednosti podvodne kulturne baštine.

32 Službeni glasnik Općine Jelsa od 19. siječnja 2009. godine, br 1 Godina XVI

33 Sjedište je Agencije u Starom Gradu. Prema članku 3. Sporazuma, djelatnost Agencije je upravljanje Starogradskim poljem, njegova zaštita, održavanje i promicanje njegovih kulturnih i prirodnih vrijednosti, te održive poljoprivredne proizvodnje.

34 Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2008.-2012. prihvatila je Vlada Republike Hrvatske, 18. travnja 2008. godine, sve sukladno Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN, 29/02 i 63/07).

35 Sporazum o suradnji u provedbi pilot projekta „Poduzetništvo u kulturi“, potpisali su Ministarstvo gospodarstva, radi i poduzetništva i Ministarstvo kulture dana 20. listopada 2008. godine.

36 Članak 2. Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi

37 Odluka o mjerilima i načinu korištenja vlastitih prihoda ustanova u kulturi i zaštite prirode, NN, 141/04 Ustanova u kulturi može ostvarivati ​​prihode od obavljanja osnovne djelatnosti, od znanstveno istraživačkih i stručnih poslova, od iznajmljivanja prostora i opreme, te prihode od donacija, potpora i drugih pomoći. Prema članku 2. Odluke, prihod od obavljanja osnovne djelatnosti može se koristiti najmanje 15% za pokriće troškova ustanove, najmanje 30% za unapređenje djelatnosti ustanove, te najviše do 35% za plaćanje potrebnog rada.

fondova, te na drugi način u skladu sa zakonom.³⁸ Pojedini zakoni izričito navode ove mogućnosti, primjerice Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara³⁹, međutim ovaj način financiranja u našoj zemlji nije značajan po obujmu ulaganja. Osnivanje fonda za poticanje odgovarajućeg umjetničkog i kulturnog stvaralaštva pretežito nekomercijalne naravi i kulturne raznolikosti predviđa članak 17. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima.⁴⁰

Sredstva u taj fond dužne su izdvajati udruge za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava, a o raspodjeli sredstava odlučuje kolektivno tijelo udruge određeno statutom udruge. Poticanje kulturnog stvaralaštva jedna je od obveza Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija koji je osnovan temeljem članka 56. Zakona o elektroničkim medijima⁴¹, kao fonda Agencije za elektroničke medije.

Sredstvima Fonda potiče se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja elektroničkih medija na lokalnoj i regionalnoj razini koji su od javnog interesa.

2.10. Međunarodni fondovi

Republika Hrvatska je stranka brojnih međunarodnih ugovora u području kulture i zaštite kulturne baštine, od kojih neki ustanovljuju međunarodne fondove iz kojih se mogu koristiti sredstva. Također postoje fondovi za promicanje kinematografije i drugih kulturnih projekata.

2.10.1. Fond za svjetsku baštinu

Fond za svjetsku baštinu (World Heritage Fund) osnovan je UNESCO-ovom Konvencijom o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine.⁴²

Svaka država članica ove Konvencije može zatražiti međunarodnu pomoć u korist kulturne i prirodne baštine od izuzetne svjetske vrijednosti koja se nalazi na njezinom području, te je unesena u Listu svjetske baštine ili Listu svjetske baštine u opasnosti od strane Odbora za svjetsku baštinu pri UNESCO-u. Pomoć može obuhvaćati financiranje studija o zaštiti i očuvanju kulturne i prirodne baštine, osposobljavanje stručnjaka, nabavu opreme, te zajmove i potpore.

38 Vidi članak 9.a Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi

39 Članak 96. stavak 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisuje da se za očuvanje kulturnih dobara mogu osnivati zaklade i fundacije.

40 NN, 79/07 „Poticanje stvaralaštva i kulturne raznolikosti”. Članak 167.a stavak 1. glasi: (1) Udruga za kolektivno ostvarivanje prava dužna je u punomoćima o zastupanju sa svojim članovima te u međunarodnim ugovorima o uzajamnom zastupanju predvidjeti izdvajanje u fond za poticanje odgovarajućeg umjetničkog i kulturnog stvaralaštva pretežno nekomercijalne naravi i kulturne raznolikosti u odgovarajućem umjetničkom i kulturnom području, kojeg je dužna predvidjeti u pravilima iz članka 167. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

41 NN, 123/03, 79/07, 32/08 i 65/09.

42 Članak 15. Konvencije, NN MU, 12/93

2.10.2. Fond za promicanje povrata kulturne baštine

Generalna konferencija UNESCO-a osnovala je 1999. godine Fond Međuvladinog odbora za promicanje povrata kulturne baštine zemljama podrijetla ili povrata u slučaju nezakonitog odnošenja. Svrha je ovog Fonda pružanje pomoći za provedbu projekta povrata i restitucije kulturnih dobara.

2.10.3. Fond za zaštitu nematerijalne kulturne baštine

Fond za zaštitu nematerijalne kulturne baštine osnovan je UNESCO-ovom Konvencijom o zaštiti nematerijalne kulturne baštine.⁴³ Svrha je ovoga Fonda pružanje pomoći radi zaštite i očuvanja nematerijalne kulturne baštine, napose one unesene u Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva i Listu nematerijalne kulturne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita.

2.10.4. Fond za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba

Drugim Protokolom uz Konvenciju o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba⁴⁴ osnovan je Fond za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, koji može dodijeliti financijsku ili drugu pomoć strankama ovog Protokola za potporu pripremnim ili drugim mjerama u vrijeme mira i trajanja oružanog sukoba, a u cilju zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

2.10.5. Međunarodni fond za kulturnu raznolikost

Međunarodni fond za kulturnu raznolikost⁴⁵ osnovan je Konvencijom o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja.

Svrha je ovoga Fonda poticanje mjera za promicanje i zaštitu kulturnih izričaja i ostvarivanja drugih ciljeva u provedbi ove Konvencije.

2.10.6. EURIMAGES

Eurimages je fond Vijeća Europe za koprodukciju, distribuciju i prikazivanje europskih kinematografskih djela, koji je osnovan 1989. godine kao parcijalni sporazum.

Cilj mu je promicati europsku audiovizualnu industriju, produkciju i distribuciju filmova

43 NN MU 5/05

44 NN MU 11/05

45 NN MU 5/06

46 NN, MU 6/05

47 NN, 58/06

48 Decision No 1855/2006/EC of the European Parliament and of the Council of the 12 December 2006 establishing the Culture Programme (2007 to 2013), OJ L 372/1, 27.12.2006

49 U Hrvatskom saboru je 15. lipnja 2007. godine potvrđen Memorandum o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Kultura (2007. do 2013.), te objavljen u NN, MU 7/07.

50 NN, 120/2007. Sredstvima Ministarstva kulture sufinanciraju se projekti kojih su nositelji pravne osobe registrirane u Republici Hrvatskoj u statusu vodećeg partnera, suorganizatora ili pridruženog partnera i koji su na temelju godišnjeg natječaja odobreni od strane Europske komisije i Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu u sklopu programa Kultura 2007-2013, prema sljedećim kategorijama:

1. Potpora kulturnim aktivnostima:

- Višegodišnji projekti suradnje
- Kratkoročni projekti (do 2 godine)
- Posebne aktivnosti

2. Potpora europskim kulturnim tijelima i mrežama

3. Potpora aktivnostima koje povećavaju utjecaj projekata, prikupljanje statističkih podataka kao i izrada studija o razvoju kulturne suradnje i kulturne politike. Sudjelovanje Ministarstva kulture u sufinanciranju projekata gore navedenih pravnih osoba ne može biti veće od 60% ukupne vrijednosti hrvatskog dijela projekta, a broj projekata koji će se sufinancirati utvrđuje se svake godine nakon što Ministarstvo kulture dobije obavijest o rezultatima natječaja Europske komisije i utvrdi program međunarodne kulturne suradnje, kao i raspoloživa sredstva iz državnog proračuna za njegovo ostvarivanje.

51 Vidi knjižicu Program Kultura 2007.-2013., Ministarstvo kulture, 2008.

te profesionalnu suradnju putem dodjele financijske pomoći. Republika Hrvatska je članica fonda, te je uspjela ostvariti financiranje svojih projekata iz sredstava fonda.

2.11. Programi Europske zajednice

Programi Zajednice predstavljaju integralni niz aktivnosti koje usvaja Europska zajednica u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama Europske zajednice. Programi Zajednice su u pravilu namijenjeni državama članicama EU, ali neki od njih otvoreni su i državama koje se nalaze u procesu približavanja EU. Ovi programi smatraju se jednim od važnijih instrumenata pretprijetupne strategije, odnosno upoznavanja država kandidatkinja za članstvo u EU s metodama rada EU, te njihovu integraciju u sektorske politike Unije u očekivanju pristupanja.

Pravni temelj za sudjelovanje Republike Hrvatske u programima Zajednice je Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice o općim načelima sudjelovanja Republike Hrvatske u programima Zajednice⁴⁶ i Zakon o sustavu provedbe programa Europske unije i sustavu provedbe projekata financiranih iz sredstava zajmova i darovnica iz ostalih inozemnih izvora⁴⁷.

2.11.1. Programi u području kulture i audiovizualne djelatnosti

Program Kultura

Program Kultura je okvirni program⁴⁸ Europske zajednice za razdoblje 2007.- 2013., koji se temelji na tri cilja: potpori mobilnosti kulturnih radnika, potpori mobilnosti kulturnih proizvoda i poticanju međukulturnog dijaloga. U pojedinim zemljama članicama programa za njegovu provedbu su nadležne tzv. kulturne kontaktne točke. Republika Hrvatska također ima svoju kulturnu kontaktnu točku koja djeluje pri Ministarstvu kulture.⁴⁹

Ministarstvo kulture također temeljem Pravilnika⁵⁰ o kriterijima za sufinanciranje projekata odobrenih u okviru programa za kulturu Europske unije Kultura 2007.-2013. sufinancira projekte već odobrene od Europske komisije i Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu u okviru programa Kultura 2007.-2013.⁵¹

Program MEDIA

Program MEDIA 2007 je program⁵² Europske zajednice kojem je cilj jačanje tržišne utakmice na području europske audiovizualne industrije, putem sufinanciranja profesionalnog usavršavanja djelatnika u području audiovizualne industrije, razvoja proizvodnih projekata (dugometražni filmovi, televizijske drame, dokumentarni filmovi, animirani filmovi i novi mediji), distribucije i promocije europskih audiovizualnih djela, uključujući i potporu filmskim festivalima. Republika Hrvatska sudjeluje u ovom programu temeljem Zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu zajednice MEDIA 2007 (2007.-2013.)⁵³. Pri Hrvatskom audiovizualnom centru u Zagrebu osnovan je MEDIA Desk Hrvatske koji radi na promociji i širenju informacija o programu MEDIA 2007 te pruža savjetodavnu pomoć svima onima koji žele sudjelovati u ovom Programu.⁵⁴

2.11.2. Instrumenti pretprijetne pomoći

U području kulture mogu se koristiti i sredstva iz instrumenata pretprijetne financijske pomoći Europske unije (pretprijetni fondovi), budući da je Republika Hrvatska u statusu zemlje kandidatkinje za punopravno članstvo u Europskoj uniji. Instrument pretprijetne pomoći IPA (Instrument for Pre-accession Assistance) predstavlja program EU koji je Republici Hrvatskoj otvoren za razdoblje 2007.-2013. godine. Program IPA uspostavljen je Uredbom Vijeća (EC)⁵⁵ br. 1085/2006, a Republika Hrvatska može biti korisnica ovoga programa od 2007. godine do pristupanja EU. Osnovni cilj programa IPA je osiguranje sredstava za projekte čija je svrha pružanje pomoći državnim tijelima prilikom usklađenja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU i u provedbi pravne stečevine EU, kao i u pripremi državnih tijela i korisnika iz nevladinog sektora za upravljanje i korištenje strukturnih fondova nakon pristupanja EU. Program IPA sastoji se od sljedećih sastavnica: 1. Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija, 2. Prekogranična suradnja, 3. Regionalni razvoj, 4. Razvoj ljudskih potencijala, 5. Ruralni razvoj. U području kulture Republika Hrvatska će koristiti sredstva programa IPA za djelomično plaćanje članarine za programe Kultura i MEDIA.

52 Decision No 1718/2006EC of the European Parliament and of the Council of the 15 November 2006 concerning the implementation of a programme of support for the European audiovisual sector (MEDIA 2007), OJ 327/12, 24. 11. 2006

53 NN, MU 3/08. Temeljem Zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice MEDIA 2007 (2007. - 2013.), potpisanog u ožujku 2008. godine, Republika Hrvatska punopravno sudjeluje u programu MEDIA 2007 od 26. svibnja 2008. godine. U tu je svrhu uspostavljen MEDIA Desk Hrvatske pri Hrvatskom audiovizualnom centru.

54 Vidi Vodič kroz program MEDIA, Hrvatski audiovizualni centar, Zagreb, 2008

55 Council Regulation (EC) No 1085/2006 of July 2006 establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) IPA kao integralni instrument zamjenjuje programe trenutno dostupne Hrvatskoj CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD.

2.12. Porezne, carinske i druge olakšice

Porezne i carinske olakšice za područje kulture i zaštite kulturnih dobara uređene su poreznim i carinskim propisima.

2.12.1. Porezne olakšice

Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost plaća se prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost po stopi od 0% na knjige stručnoga, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovno, srednje i visoko obrazovanje, otisnute na papiru ili na drugom nositelju teksta uključivo i CD-ROM, videokasetu i audiokasetu, te usluge javnog prikazivanja filmova.⁵⁶

Plaćanja poreza na dodanu vrijednost oslobođene su isporuke od javnog interesa kao što su usluge u kulturi i s njima usko povezane isporuke dobara javnih ustanova u kulturi ili drugih organizacija u kulturi koje se takvima smatraju prema propisima Republike Hrvatske, i to: muzeja, galerija, arhiva, knjižnica, kazališta, orkestara i drugih glazbeno-scenskih te konzervatorskih i restauratorskih ustanova, ustanova za zaštitu spomenika kulture, umjetničkih organizacija i samostalnih umjetnika.⁵⁷

Plaćanja poreza na dodanu vrijednost oslobođene su isporuke od javnog interesa kao što su usluge i isporuke dobara prethodno navedenih organizacija i javnih ustanova u kulturi u vezi s priredbama organiziranima za prikupljanje sredstava isključivo u njihovu korist, pod uvjetom da oslobođenje neće narušiti načela tržišnog natjecanja.⁵⁸

Plaćanja je poreza na dodanu vrijednost oslobođen (porezna oslobođenja pri uvozu) uvoz kolekcionarskih predmeta i umjetničkih djela obrazovnog, znanstvenog ili kulturnog obilježja, koja nisu namijenjena prodaji i koja uvoze muzeji, galerije i druge ustanove s odobrenjem nadležnih tijela za bescarinski uvoz tih dobara, a oslobođenje se odobrava samo pod uvjetom da se odnosni predmeti uvoze besplatno ili, ako se uvoze za novac, da ih ne isporučuje osoba koja je porezni obveznik.⁵⁹

⁵⁶ Vidi članak 10.a točke c) i g) Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN, 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07 i 87/09)

⁵⁷ Vidi članak 11. stavak 1. točka m) Zakona o porezu na dodanu vrijednost

⁵⁸ Vidi članak 11. stavak 1. točka n) Zakona o porezu na dodanu vrijednost

⁵⁹ Članak 12. stavak 1. podstavak 20. točka s) Zakona o porezu na dodanu vrijednost

Olakšice za kulturu i umjetnost te umjetnike uvedene su i prilikom obračuna poreza na dodanu vrijednost.⁶⁰ Odredbom članka 66. stavka 2. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost propisana je iznimka prema kojoj se javne ustanove u kulturi, umjetničke organizacije i umjetnici mogu odlučiti žele li biti obveznici poreza na dodanu vrijednost ili žele ostati izvan sustava poreza na dodanu vrijednost.

Porez na dobit

Zakon o porezu na dobit⁶¹ propisuje da se porezna osnovica povećava za darovanja u naravi ili novcu, učinjena u tuzemstvu za kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, ako su ta darovanja veća od 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Iznimno, iznos može biti i veći od 2% prihoda prethodne godine ako je dan prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi financiranja posebnih programa i akcija.

Porez na dohodak

Zakon o porezu na dohodak⁶² propisuje da porezni obveznici mogu uvećati osobni odbitak za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe, udrugama i drugim pravnim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak. Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja dana iznad propisane visine, pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi i financiranju posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja darovanja.

Dakle, sva darovanja, bilo u novcu ili u naravi, koja ne premašuju 2% ostvarenih ukupnih prihoda darovatelja u prethodnoj godini, priznaju se kao izdaci samim slovom Zakona. Izdaci iznad tog iznosa također se smatraju izdacima ali pod uvjetom da su dani prema programima i rješenju Ministarstva kulture.⁶³

60 NN, 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 88/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77704, 153/05, 79/07, 34/08. i 97/09

61 Članak 7. stavak 1. točka 11. i stavak 7. Zakona o porezu na dobit, NN, 177/04, 90/05, 57/06 i 146/08.

62 Članak 36. stavak 27. Zakona o porezu na dohodak, NN, 177/04 i 73/08.

63 O svakom darovanju, bilo u naravi ili u novcu, darovatelj i daroprimatelj moraju imati zaključen ugovor ili drugu valjanu ispravu. Za darovanja veća od 2% ukupnih prihoda ostvarenih prethodne godine, koja su dana u kulturne svrhe, Ministarstvo kulture na zahtjev darovatelja izdaje rješenje. U svrhu priznanja poreznih olakšica za darovanja dana u kulturne svrhe darovatelj je dužan pri godišnjem obračunu poreza na dobit i poreza na dohodak, Poreznoj upravi predočiti ugovor o darovanju, nalog za prijenos, potvrdu o primitku stvari, prava i usluga, te navedeno rješenje Ministarstva kulture ako su darovanja veća od 2% ostvarenih prihoda darovatelja u prethodnoj godini.

64 Prilikom obračuna poreza od autorskih honorara, iznos priznatih materijalnih troškova je 30% (članak 32. stavak 5. podstavci 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak) kada umjetnici ne vode poslovne knjige, a kada vode poslovne knjige tada im se prema godišnjoj poreznoj prijavi priznaju stvarni troškovi u obavljanju samostalne umjetničke djelatnosti. Pravo na povrat poreza na dohodak imaju umjetnici koji vode poslovne knjige i tada im porezne uprave utvrđuju koliko iznosi 25% neoporezivog iznosa za autorsko odnosno umjetničko djelo koje su ostvarili, sukladno članku 22. stavku 1. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.

65 Članak 187. stavak 1. točk 14., 15., 16. i 17. Carinskog zakona, NN, 78/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03, 140/05, 138/06, 60/08 i 45/09.

66 Članak 23. stavci 1. i 2. Uredbe o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine, (NN, 5/07). Prema članku 23. stavku 2. Uredbe, kulturnim dobrima smatraju se nepokretni i pokretni predmeti ili grupe predmeta, koji zbog svoje arheološke, povijesne, sociološke, etnografske, umjetničke, arhitektonske, urbanističke, tehničke ili druge znanstvene ili kulturne vrijednosti predstavljaju vrijednosti od nacionalnog značaja, kao i drugi predmeti koji se prema posebnim propisima smatraju kulturnim dobrom.

67 NN 84/08 Ovaj Zakon stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine.

68 Članak 209. stavak 4. Zakona o doprinosima glasi: Iznimno, odredbe stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka ne primjenjuju se kad primatelj, prema propisima o porezu na dohodak, promijeni način oporezivanja, pa umjesto utvrđivanja i plaćanja poreza po odbitku, dohodak od tih primitaka utvrđuje na način propisan za utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti ili od tih primitaka utvrđuje dobit.

Na temelju odredbi Zakona o porezu na dohodak obračun poreza od autorskih honorara umjetnika uređen je na povoljniji način u odnosu na autorske honorare ostalih struka, budući da je osnovica za obračun poreza znatno snižena.⁶⁴

2.12.2. Carinske olakšice

Carinski zakon predviđa niz poreznih oslobođenja od plaćanja carine za dobra koja se uvozi za potrebe obavljanja kulturnih djelatnosti.

Prema Carinskom zakonu⁶⁵ od plaćanja carine pri uvozu oslobođena je:

- roba koja se koristi za obnovu, održavanje i restauriranje zaštićenih spomenika kulture, a na temelju mišljenja Ministarstva kulture,
  - predmeti koji izravno služe za obavljanje kulturne djelatnosti, te za potrebe znanstvenih istraživanja, a koji se ne proizvode u Republici Hrvatskoj,
  - predmeti koje u obliku donacije iz trećih zemalja prime za obavljanje svojih neprofitnih djelatnosti tijela državne uprave i lokalne samouprave, kulturne ustanove i organizacije, a čije je obavljanje uređeno posebnim propisima,
  - predmeti koje kao vlastita djela iz inozemstva unesu znanstvenici, književnici i umjetnici.
- Uredbom o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine propisano je također da je oslobođena od plaćanja carine roba koja se uvozi radi njezine uporabe za obnovu, održavanje i restauriranje kulturnih dobara.⁶⁶

2.12.3. Druge olakšice

Umjetnici koji ostvaruju primitke (honorare) po osnovi autorskih umjetničkih djela izuzeti su za takve primitke od obveze plaćanja doprinosa određenih Zakonom o doprinosima⁶⁷, koji u članku 209. stavku 1. točke 1. i 2. propisuje da iznimno od odredaba članka 111. do 117. toga Zakona, ne postoji obveza doprinosa prema primitcima od kojih se utvrđuje drugi dohodak ili dohodak od nesamostalnog rada, i to prema primitku, naknadi za isporučeno autorsko pravo i/ili srodna prava i naknadi za isporučeno umjetničko djelo.⁶⁸

2.13. Transparentnost postupka dodjele sredstava

S obzirom da se sredstva za financiranje programa javnih potreba u kulturi kao bespovratna sredstva osiguravaju u državnom proračunu i proračunu jedinica područne i lokalne samouprave, potrebno je osigurati transparentnost postupka i kriterija dodjele sredstava.⁶⁹ Sredstva se dodjeljuju na temelju javnog poziva ili javnog natječaja, a kriteriji su utvrđeni podzakonskim propisom ili aktom predstavničkog tijela područne i lokalne samouprave. Korištenje sredstava uređuje se ugovorom, kojim se napose uređuje opravdavanje troškova i povrat sredstava u slučaju nenamjenskog korištenja.

III. Zaključak

Uzimajući u obzir sve oblike financijskog poticanja u području kulture, posve je razvidno da oni osiguravaju trajni razvoj kulturnih djelatnosti i zaštitu hrvatske kulture i kulturnog identiteta. Jedan od osnovnih ciljeva kulturnih politika na europskoj i svjetskoj razini je ostvarenje kulturne raznolikosti, kao zaštitne mjere u odnosu na proces globalizacije u kojem bogatstvo malih kultura polako nestaje. Prema tome, ulaganje u kulturu na transparentan način uz poštivanje visokih umjetničkih kriterija je najvažnija mjera budućeg razvoja kulturnih djelatnosti u smjeru osiguravanja kulturne raznolikosti.

⁶⁹ Vidi Zakon o kulturnim vijećima (NN, 48/04 i 44/09) koji uređuje ulogu kulturnih vijeća u raspodjeljivanju sredstava za kulturne projekte.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
2009.**

Nakladnik:

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske
Odjel za kulturnu kontaktnu točku

Za nakladnika:

Božo Biškupić, ministar

Urednica:

Anja Jelavić

Tekstovi:

Križana Brkić, Anja Jelavić, Tomislav Jelić;
BADco.; [BLOK] - Lokalna baza za osvježavanje kulture-Zagreb; Dubrovačko - neretvanska
županija; Etnografski muzej-Zagreb; Eurokaz; Fraktura d.o.o. za nakladništvo i usluge;
Grad Rovinj; Hrvatsko društvo skladatelja-Zagreb; Hrvatski institut za pokret i ples (HIPPI)/
Tjedan suvremenog plesa-Zagreb; Hrvatsko narodno kazalište-Split; Hrvatski savez za
Esperanto-Zagreb; KUD-INA / Galerija Miroslav Kraljević-Zagreb; Labin Art Express;
Mala performerska scena; Muzej Lapidarium, Novigrad-Cittanova; Muzej suvremene
umjetnosti-Zagreb; Naklada Pelago; Studentski centar, Ured kulture-Zagreb; Što, kako i za
koga (WHW); Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, Studij dizajna; Udruga za očuvanje
Dubrovnika; UO Novo kazalište; V.B.Z.d.o.o.

Europska komisija, Opća uprava za obrazovanje i kulturu,
Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu

Lektura:

Tihana Dolenc

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak:

Reber Design

Fotografije:

BADco.; [BLOK] - Lokalna baza za osvježavanje kulture, Zagreb; Dubrovačko - neretvanska županija; Etnografski muzej, Zagreb; Eurokaz, Zagreb; Hrvatsko društvo skladatelja; Hrvatski institut za pokret i ples (HIPPI)/Tjedan suvremenog plesa, Zagreb; Hrvatsko narodno kazalište Split; Hrvatski savez za Esperanto, Zagreb; KUD-INA/ Galerija Miroslav Kraljević, Zagreb; Labin Art Express, Labin; Mala performerska scena, Zagreb; Grad Rovinj-Mladen Sever; Muzej Lapidarium, Novigrad-Cittanova; Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb; Naklada Pelago, Zagreb; Studentski centar-Ured kulture, Zagreb; Što, kako i za koga (WHW); Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, Studij dizajna/ Negra Nigoević; Udruga za očuvanje Dubrovnika; UO Novo kazalište, Zagreb

Tisak:

Printera grupa

Naklada:

1000

ISBN 978-953-312-001-0

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 716156

Zagreb, listopad 2009.

